

JAARVERSLAG 2025

HET FLEVO-LANDSCHAP

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**

Inhoudsopgave

Deel 1 - Bestuursverslag

1. Verslag 2025 Raad van Toezicht

- 1.1 Natuur op de zeebodem
- 1.2 Overzicht werkzaamheden Raad van Toezicht
- 1.3 Samenstelling Raad van Toezicht en relevante nevenfuncties

2. Juridische structuur en governance

- 2.1 Juridische Structuur
- 2.2 Governance
 - Ad a. Onderscheid toezicht, besturen en uitvoeren
 - Ad b. Effectiviteit en efficiency van bestedingen
 - Ad c. Omgang met belanghebbenden

3. Het Flevo-landschap in kort bestek

- 3.1 Beleidsplan 2024-2027
 - 1. Kwaliteitsnatuur
 - 2. Natuur in het hart
 - 3. Natuur als partner
- 3.2 2025 in vogelvlucht
- 3.3 Risicomanagement
- 3.4 Duurzaamheid
- 3.5 Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

4. Doelrealisatie 2025

- 4.1 Kaderstelling en Kwaliteitsborging
- 4.2 Terreinbeheer
- 4.3 Natuurbeleving
- 4.4 Ontwikkelingen en Initiatieven
- 4.5 Samenwerking en Draagvlak
- 4.6 Aansturing en Ondersteuning
- 4.7 Projecten gefinancierd met gelden van de Postcode Loterij

5. Financiën

Deel 2 - Jaarrekening

Colofon

4	
4	
4	
5	
7	
10	
10	
10	
11	
12	
12	
15	
15	
15	
15	
16	
16	
17	
18	
18	
20	
23	
24	
28	
30	
32	
35	
37	
39	
41	
42	

Deel 1 – Bestuursverslag

1. Verslag 2025 Raad van Toezicht

1.1 Natuur op de zeebodem

In 2025 was het 50 jaar geleden dat het Natuurpark Lelystad werd aangelegd. Een uniek natuurgebied aan de zuidkant van Lelystad waar grote hoefdieren leven, maar waar ook andere wilde dier- en plantensoorten voorkomen. Het Natuurpark Lelystad is in de afgelopen 50 jaar uitgegroeid tot een begrip voor veel Flevolandse en bezoekers uit andere provincies. Ooit aangelegd door de directie van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders is het Natuurpark een voorbeeld van door mensenhanden aangelegde natuur. Een bijzondere plek waar een nieuwe visie op natuur, natuurbeheer en natuurbescherming zijn samengebracht.

Er is op een feestelijke wijze aandacht geschonken aan het 50-jarig jubileum van het Natuurpark. Echter, in december 2025 ontstonden er ook grote zorgen toen bekend werd dat het kabinet had besloten om op de nabijgelegen luchthaven F-35 toestellen te stationeren. Weinig later werd bekend dat de nieuwe regering Airport Lelystad wil openstellen voor de burgerluchtvaart. Deze activiteiten zullen ongetwijfeld een forse impact hebben op het Natuurpark.

Destijds zijn de IJsselmeerpolders ontwikkeld als oplossing voor de overstromingen van de Zuiderzee en het verkrijgen van extra landbouwgrond ten behoeve van de

voedselvoorziening. Er ontstond een strak en grootschalig landschap dat voorzag in een enorm landbouwareaal, ruimte voor het bouwen van nieuwe steden, dorpen en het inrichten van gebieden voor nieuwe natuur en recreatie. Inmiddels wordt ook Flevoland geconfronteerd met complexe vraagstukken. Denk aan het onttrekken van gronden ten behoeve van defensie, de burgerluchtvaart, de enorme behoefte aan ruimte om woonhuizen en bedrijventerreinen te bouwen, het intensieve watergebruik, bodemdaling en verzilting. Tal van ontwikkelingen die leiden tot een voortdurende belangenafweging en waarbij functies als natuur, landbouw, wonen, recreatie en defensie in toenemende mate met elkaar concurreren. Ontwikkelingen die effect hebben op de natuur in Flevoland. Het Flevo-landschap zal in deze snel veranderende omgeving zijn rol van natuurbeheerder met veel energie voortzetten en continu aandacht blijven besteden aan de kwetsbare natuur en het in een goede conditie houden van de beheerde natuurgebieden.

Dit doen wij samen met onze partners, de Provincie, de Flevolandse gemeenten, onze pachters, onze burens, de agrariërs en onze begunstigers. Continu zullen wij werken aan het versterken van de kwaliteit en de veerkrachtigheid van de natuur en waar nodig het herstel hiervan. Wij voelen ons hierin gesteund door veel Flevolandse die

de door Het Flevo-landschap beheerde natuurgebieden regelmatig bezoeken, enthousiast zijn over de diversiteit, de mogelijkheden om er te recreëren en die op verschillende manieren een bijdrage leveren aan het werk van Het Flevo-landschap. Hiervoor zijn wij iedereen bijzonder dankbaar en het stimuleert ons als Raad van Toezicht om onze taak met extra enthousiasme uit te oefenen.

1.2 Overzicht werkzaamheden Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft als belangrijke taak toe te zien op het door de directeur-bestuurder gevoerde beleid en daarmee op de realisatie van de doelen van de organisatie. Daarbij ziet de Raad van Toezicht erop toe dat Het Flevo-landschap handelt in overeenstemming met de doelen in de statuten. Zij heeft oog voor risico's en daarnaast voor gevolgen van (maatschappelijke) ontwikkelingen in de omgeving van Het Flevo-landschap. Naast het toezien, is de Raad van Toezicht ook sparringpartner voor de directeur-bestuurder. Onder andere in themabijeenkomsten, vaak in aanwezigheid van het management, wordt hier verder inhoud aan gegeven. Verder is de Raad werkgever van de directeur-bestuurder.

De voorzitter van de Raad van Toezicht voert periodiek overleg met de directeur-bestuurder. In 2025 heeft de voorzitter negen keer een werkoverleg gehad met de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht is in 2025 zeven keer in vergadering bijeengekomen. Daarnaast hebben er vier extra Teams-overleggen plaatsgevonden die in het teken stonden van het bespreken van de voortgang van het plan "Toekomstbestendig Flevo-landschap".

In juni 2025 bracht de Raad van Toezicht een veldbezoek aan natuurgebied Wilgenbos in Almere, waar we onder begeleiding van een van de boswachters samen met de directeur en het management een interessante wandeling hebben gemaakt en kennisnamen van onder meer de algemene inrichting van dit gebied, de staat van de natuur en recent aangebrachte wijzigingen in de inrichting van dit gebied.

We hebben het jaar afgesloten door als Raad van Toezicht deel te nemen aan de kerstbijeenkomst in het Natuurpark.

Binnen de Raad van Toezicht zijn er drie commissies.

1. De Audit Commissie houdt specifiek toezicht op de financiële ontwikkelingen. De Audit Commissie heeft in 2025 vijf keer vergaderd. Naast het optimaliseren van de bedrijfs- en financiële processen, waren het Programma Nieuwe Natuur, de jaarcontrole en financiële rapportages onderwerpen van gesprek. Ook was er aandacht voor risicomanagement, frauderisico's en het beleggingsstatuut.
2. De Kwaliteitscommissie houdt specifiek toezicht op de duurzame kwaliteit van de werkzaamheden en het beheer op de langere termijn. De Kwaliteitscommissie adviseert over visies en kaders rond de thema's natuur, landschap, recreatie, cultuurhistorie en gebieden. Daarnaast kan de commissie de inhoudelijke en beheer-technische afwegingen bespreken. In 2025 heeft de Kwaliteitscommissie bijzondere aandacht geschonken aan de aanpak van het organisatieplan en positionering. Er is veel aandacht geschonken aan de voortgang van het provinciale Programma Nieuwe Natuur, waaronder project Noorderwold Eemvallei. Daarnaast heeft de Kwaliteitscommissie stil gestaan het opstellen van een kwaliteitshandboek, ijkpunten

en kwaliteitsbeleid. De Kwaliteitscommissie is in 2025 vier keer bijeengekomen.

3. De Remuneratiecommissie stelt jaarlijks een beoordeling op van het functioneren van de directeur-bestuurder en beheert de beloning van de directeur-bestuurder. Hiertoe stelt zij een remuneratierapport op waarin het functioneren van de directeur-bestuurder wordt beschreven en het gevoerde beloningsbeleid. De Remuneratiecommissie kan ook aanbevelingen geven. In 2025 is de commissie één keer bijeengekomen. Bovendien heeft de Remuneratiecommissie een gesprek gevoerd met het management van het Flevo-Landschap. Ook werden er, zoals al eerder genoemd, regelmatig werkoverleggen gevoerd tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht dient het eigen functioneren jaarlijks te evalueren, dit mede in het licht van de (maatschappelijke) omgeving en de ontwikkelingen daarin. Tijdens elke evaluatie wordt kritisch gekeken naar het eigen functioneren en het samenspel tussen Raad van Toezicht, directeur en werkorganisatie. De bestuursopdracht van het betreffende jaar, die als dashboard fungeert om de ontwikkelingen en resultaten goed te kunnen monitoren, is hier een belangrijke graadmeter voor. Het belang van een goed evenwicht tussen opgaven en middelen wordt daarin benadrukt.

Onder leiding van een extern bureau heeft er een zelfevaluatie plaatsgevonden.

Naast de ieder jaar terugkomende onderwerpen uit de Planning en Control-cyclus heeft de Raad van Toezicht met de directeur-bestuurder intensief van gedachten gewisseld en

besluiten genomen over de volgende onderwerpen:

- De ontwikkelingen en dilemma's rond de deelprojecten in het kader van Programma Nieuwe Natuur Flevoland: Noorderwold-Eemvallei, Schokland en Gouden Randen.
- De verwerving en verkoop van gronden en opstallen.
- De bestuursopdracht voor de directeur-bestuurder en de monitoring hiervan.
- Dossier Staatssteun.
- Het professionaliseren van de afdeling Finance en het aanscherpen van de processen en planningen rond de begrotingen.
- Het bespreken van het jaarplan en de begroting.
- De aandachtspunten uit de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht.
- De reglementen van de kwaliteitscommissie, de auditcommissie en remuneratiecommissie.
- Het herinrichten van risicomanagement.
- Het bespreken van de voortgang en het bijstellen van het plan "Toekomstbestendig Flevo-landschap".
- 50-jaar Natuurpark Lelystad

Wij hebben als Raad van Toezicht aandacht voor de criteria van en de discussie over goed bestuur en de good governance regels in de non-profit sector en volgen de ontwikkelingen in het kader van de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland. Ook de criteria van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden nauwlettend gevolgd.

De Raad van Toezicht is ook dit jaar weer bijzonder blij met de financiële bijdrage van Postcode Loterij Nederland. Deze bijdrage is zeer belangrijk om bijzondere en grote projecten te kunnen uitvoeren en meer activiteiten gericht op een breed publiek te kunnen aanbieden.

De korte lijnen naar, de goede samenwerking met en de bijdragen van de provincie Flevoland worden zeer gewaardeerd. De Raad van Toezicht wil ook het belang van een uitstekende samenwerking met gemeenten en het waterschap benadrukken.

Het samen optrekken met collega groene organisaties, met respect voor elkaars kwaliteiten en aanvullend op elkaars competenties, is eveneens van groot belang. Stichting Flevo-landschap is evenals de andere provinciale landschappen en de landschapsbeheer-organisaties aangesloten bij Stichting LandschappenNL, de gezamenlijke koepelorganisatie. LandschappenNL zorgt onder meer voor de landelijke en Europese belangenbehartiging en is ook het forum waar veel informatie en kennis onderling gedeeld wordt tussen de lid-organisaties. Dit gebeurt zowel op het niveau van directeur-bestuurder als de Raad van Toezicht.

In 2025 is er veel aandacht uitgegaan naar het opstellen van het veranderplan "Toekomstbestendig Flevo-landschap", wat de organisatie beter voorbereid op toekomstige en financiële uitdagingen. Er is in deze periode veel geleverd van de medewerkers van Het Flevo-landschap. Daarom wil de Raad van Toezicht nadrukkelijk haar grote waardering uitspreken voor de wijze waarop alle medewerkers zich hebben ingezet en het vele werk dat zij hebben verricht in een voor Het Flevo-landschap intensief en bijzonder jaar. De werkorganisatie heeft zich het afgelopen jaar volop en met veel energie gericht op het beheer en de ontwikkeling van onze mooie natuurterreinen, hierbij gesteund door het bedrijfsbureau. Voorts een bijzonder woord van dank voor het managementteam, dat samen met de directeur-bestuurder gedurende een hectisch jaar de voortgang van de organisatie heeft geborgd.

Tot slot nog een woord van dank voor de vrijwilligers van Het Flevo-landschap. Dankzij hun inzet maken zij extra dingen mogelijk bij het beheer van natuur, landschap en cultuurhistorie. Wij koesteren de natuur die wij beheer en ontvangen elk jaar miljoenen bezoekers in onze gebieden. Dat zou niet mogelijk zijn geweest zonder de hulp, inzet en bijdragen van alle betrokkenen, Provincie Flevoland, de vele vrijwilligers en al onze begunstigers en bedrijfsrelaties. Hen allemaal willen wij heel hartelijk bedanken voor hun inzet en de resultaten die daarmee bereikt zijn in 2025.

Namens de Raad van Toezicht,
Aad Slot, Voorzitter

1.3 Samenstelling Raad van Toezicht en relevante nevenfuncties

De Raad van Toezicht is ingesteld op 30 december 2012.

Leden van de Raad van Toezicht zijn niet bezoldigd, maar ontvangen een onkostenvergoeding.

Raad van Toezicht (per 31-12-2025):

Lid	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Dhr. A.N.J. Slot (voorzitter RvT, lid van Remuneratie commissie)	Managing Director Stichting Scheepvaart	- Directeur AZVZ Services BV - Voorzitter EFO Paardenverzekering - Penningmeester Bewonersvereniging Golfpark Lelystad
Dhr. A.J. Lok (voorzitter Audit commissie)	Trainer en adviseur bij Kriton B.V.	- Lid bestuur Faculty Audit & Assurance, NBA - Lid Raad van Toezicht Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland
Dhr. A.E.O. van den Berg (voorzitter van Remuneratiecommissie)	Directeur/eigenaar MediaActivationCo. B.V./ AS WE SPEAK Media B.V. /Sponsoringbureau B.V.	- Raad van advies CVTD - Lid Raad van Commissarissen keuken Kampioen Divisie (Coöperatie Eerste Divisie)
Mw. H.S. Boerrigter (voorzitter van Kwaliteitscommissie)	Programmaleider DAW-Kennisprogramma (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer)	- Lid bestuur Stichting Water, Wonen en Natuur - Voorzitter RV Pontos - Belangenbehartiger Flevoland voor Stichting Wandelnet
Dhr. P.G.A.M. Persoon (lid van Kwaliteitscommissie)	-	- Voorzitter adviescommissie Regio Deal Nieuw Land - Coördinator Vrijwilligersmanagement Rode Kruis Almere
Mw. C. Huberts (lid van Audit Commissie)	Directeur/eigenaar van Chuberts Strategisch Advies	- Lid bestuur Stichting Leergeld Randmeren - Jurylid PMO-Global Awards

Voorwoord

Het jaar 2026 is een bijzonder jaar voor Het Flevo-landschap. Onze organisatie bestaat dan 40 jaar - net zo lang als de provincie Flevoland zelf. Bij de oprichting leefde breed de overtuiging dat ook deze nieuwe provincie een Landschapstichting nodig had. Een organisatie die de kwaliteit van het unieke landschap, de natuur en het erfgoed zou bewaken en versterken tijdens de verdere ontwikkeling van Flevoland.

Veertig jaar later is onze missie nog altijd actueel. Flevoland ontwikkelt zich snel en de druk op de ruimte neemt toe. Daarmee groeit ook de druk op natuur, landschap en erfgoed. Juist daarom blijven wij ons inzetten voor een waardevol en robuust netwerk van natuur en landschap: gebieden die dichtbij voelen voor alle Flevolandse en bijdragen aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.

Het jaar 2026 is niet alleen een jubileumjaar, maar ook een jaar van vernieuwing. De Nederlandse en Flevolandse samenleving staan voor grote opgaven. Dat vraagt van ons dat we niet alleen terugkijken en vieren wat we in 40 jaar samen hebben bereikt, maar vooral ook vooruitkijken en samen werken aan oplossingen voor de toekomst. In 2025 hebben wij gewerkt aan een nieuw Meerjarenbeleidsplan 2026–2030. De strategische keuzes in dit plan geven richting aan ons werk in de komende jaren. Daarbij kiezen wij voor realistisch optimisme. Met oog voor de capaciteit van onze organisatie leveren wij een passende bijdrage aan het versterken van de natuur, in samenhang met andere belangrijke opgaven, zoals natuur-inclusieve

landbouw en de ontwikkeling van groene steden met vitale inwoners.

Een belangrijk aandachtspunt is de financiering van ons werk. Door sterk gestegen kosten in de afgelopen jaren, terwijl de inkomsten niet in hetzelfde tempo zijn meegegroeid, hebben wij onze ambities moeten aanpassen aan de beschikbare middelen.

In 2025 zijn we gestart met een herijking van onze organisatie, zodat we beter voorbereid zijn op de uitdagingen van de komende jaren. Ook in 2026 blijven we werken aan het vergroten van onze efficiëntie en het versterken van onze toekomstbestendigheid.

Naast beleidsontwikkeling en organisatieversterking werken we in 2026 aan diverse concrete projecten. Zo starten we met de inrichting van nieuwe natuurgebieden bij Schokland en Noorderwold-Eemvallei Noord (A6), met aandacht voor natuurkwaliteit, beleving en een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Daarnaast bereiden we investeringen voor binnen het Uitvoeringsprogramma Almeerse Poort (Nationaal Park Nieuw Land). Dit betreft de gebieden Lepelaarplassen, Natte Graslanden, Wilgenbos, Wilgeneiland en Vaartsluisbos. In het Vaartsluisbos werken we onder meer aan de verbetering van het fietspad.

Philip Makkink, directeur Het Flevo-landschap

2. Juridische structuur en governance

2.1 Juridische structuur

De stichting heeft de naam Stichting Flevo-landschap en is statutair gevestigd te Lelystad. Gedurende het boekjaar 2025 hebben er geen wijzigingen in de statuten of het directiereglement plaatsgevonden. De stichting kent een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder.

Bezoldiging directie

De Raad van Toezicht heeft, op advies van de Remuneratiecommissie, het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie van het beloningsbeleid heeft in 2022 plaatsgevonden.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Flevo-landschap de Regeling beloning directeuren van goede doelen-organisaties (zie goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij directeur-bestuurder J. Ph. Makkink vond plaats door de Remuneratiecommissie. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 450 punten met een maximaal jaarinkomen van € 144.154,= (peildatum 1 juli 2025).

De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directie bedroegen (2025 in EUR) voor de heer J.Ph Makkink (1 FTE/12 mnd.) EUR 125.594,- (inclusief pensioenpremie). Deze beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn bleven binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag. De belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

2.2 Governance

Het Flevo-landschap is een door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) erkend goed doel. Goede doelen leggen verantwoording af aan donateurs en de maatschappij over de besteding van hun middelen. Heldere regels dragen bij aan transparantie en zorgen voor een zorgvuldige toelichting op werkwijze, governance en behaalde resultaten.

Het CBF werkt met een Erkenningregeling waarin normen zijn vastgelegd voor goed bestuur, verantwoording en toezicht. Deze regeling is de afgelopen jaren doorontwikkeld. Daarbij zijn ook de categorie-indeling en bijbehorende normen aangepast, onder meer om beter aan te sluiten bij verschillen in omvang en complexiteit van organisaties.

Het Flevo-landschap valt binnen deze systematiek in categorie E. Dit betekent dat de organisatie moet voldoen aan zwaardere eisen op het gebied van governance, financiële verantwoording en toezicht. Bij de meest recente beoordeling is vastgesteld dat Het Flevo-landschap aan deze normen voldoet en daarmee de CBF-Erkenning behoudt.

Voor de leden van Goede Doelen Nederland gelden de volgende codes, regels en richtlijnen:

- SBF-code voor Goed Bestuur. SBF staat voor Stichting Samenwerkende Branche-organisaties Filantropie, opgericht in 2011 met als doel het bevorderen van de maatschappelijke rol en betekenis van de filantropie binnen Nederland. SBF heeft een Code voor Goed Bestuur opgesteld, waaraan ook Het Flevo-landschap zich committeert.
- Richtlijn RJ650 en Richtlijn C2 (onderdeel van richtlijnen voor de jaarverslaggeving van de Raad voor de jaarverslaggeving) en aanbeveling Toepassing Richtlijn 650 'kostentoerekening beheer en administratie'.
- Erkenningregeling Goede Doelen (CBF).
- Regeling beloning directeuren van goede doelen.
- Richtlijn Financieel Beheer goede doelen.
- Handreiking verwerking en waardering van nalatenschappen belast met (vrucht)gebruik.

De Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder onderschrijven de drie principes van de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen en geven in deze verantwoordingsverklaring aan hoe Het Flevo-landschap hiermee omgaat.

De drie principes zijn:

- a) Onderscheid toezicht, besturen en uitvoeren.
- b) Effectiviteit en efficiency van bestedingen.
- c) Omgang met belanghebbenden.

Ad a. Onderscheid toezicht, besturen en uitvoeren

Bestuurlijke organisatie

- Het Flevo-landschap hanteert een in de statuten vastgelegd toezicht door de Raad van Toezicht op de directie. De Raad van Toezicht heeft daarnaast een adviserende rol voor de directeur-bestuurder.
- De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de opstelling van het beleid en de uitvoering van het werk. De kaders hiervoor worden gevormd door de statutaire doelstellingen en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027. Deze worden jaarlijks uitgewerkt in een Jaarplan en Jaarbegroting, welke door de Raad van Toezicht worden goedgekeurd. De directeur is daarbij gebonden aan het Directiereglement.
- De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun toezichtstaak voor een periode van maximaal vier jaren en zijn in principe eenmaal herbenoembaar. In 2014 is een rooster van aftreden ingesteld, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun functie onbezoldigd. Zij hebben wel recht op vergoeding van in hun functie gemaakte onkosten.
- De Raad van Toezicht vergadert minimaal vier keer per jaar. Ter voorbereiding van de vergaderingen functioneert een Audit Commissie bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht. Elke vergadering van de Raad van Toezicht wordt door de directeur-bestuurder en de voorzitter voorbereid.
- Een Kwaliteitscommissie adviseert de Raad van Toezicht over visies op de thema's natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie en de functies die daarbij een rol spelen, alsook gebiedsvisies en beheerkaders. Twee leden van de Raad van Toezicht hebben zitting in de Kwaliteitscommissie.
- Ieder jaar voert de Remuneratiecommissie een beoordelingsgesprek met de directeur.
- In het beoordelingsgesprek wordt ook getoetst of voldaan is aan de regeling beloningen

van Goede Doelen Nederland en of er sprake is of is geweest van integriteitsissues. Twee leden van de Raad van Toezicht hebben zitting in de Remuneratiecommissie.

Werkorganisatie

- De directeur opereert in de werkorganisatie samen met een Managementteam (MT) dat wordt gevormd door de hoofden van de inhoudelijke afdelingen Beleid, Kwaliteit & Ontwikkeling, Natuur- en Landschapsbeheer, Marketing, Communicatie & Natuurbeleving en de afdeling Bedrijfsvoering. Het MT vergadert eens in de twee weken.
- De afdelingen kennen elk een eigen afdelingsoverleg.
- Binnen de organisatie zijn een interim-controller en een assistent-controller aanwezig. Organisatorisch vallen zij onder het hoofd van de afdeling Bedrijfsvoering. Het hoofd Bedrijfsvoering neemt deel aan de vergaderingen van de Audit Commissie.
- Het Flevo-landschap heeft een Personeelsvertegenwoordiging (PVT), bestaande uit, in 2025, vier werknemers uit de organisatie. In 2025 hebben er vier officiële overlegvergaderingen met de directie plaats gevonden en daarnaast zijn er diverse gesprekken gevoerd in het kader van een toekomstbestendig Flevo-landschap. In de overlegvergaderingen zijn diverse onderwerpen aan bod gekomen, zoals de opleidingsovereenkomst, een hybride werken regeling en een beeldschermbril regeling. Ook heeft de PVT er advies uitgebracht in het kader van het toekomstbestendig Flevo-landschap. Onderwerpen die mede ingebracht zijn door collega's, die de PVT steeds beter weten te vinden. Ook is de PVT in 2025 actief bij alle teams in de organisatie langs gegaan om te horen welke onderwerpen en vragen er leven binnen de organisatie.
- Het Flevo-landschap heeft zowel een interne als een externe vertrouwenspersoon aangesteld. De externe vertrouwenspersoon heeft gerapporteerd dat er in het verslagjaar geen meldingen zijn gedaan. Bij de interne vertrouwenspersoon zijn zes gesprekken aangevraagd. Twee gesprekken zijn beoordeeld als situatie die niet tot scope van de vertrouwenspersoon hoort. Vier van de zes gesprekken zijn direct herleidbaar naar de onrust in de organisatie en zijn geregistreerd als melding.
- Op de website staat onze klachtenprocedure vermeld. Tevens is een link opgenomen naar ons (externe) meldpunt integriteitsschendingen. Ons integriteitsbeleid, inclusief de procedures, voldoen aan de eisen die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) daaraan stelt.
- In de werkorganisatie worden jaarlijks functioneringsgesprekken gevoerd tussen

medewerkers en leidinggevend en om de medewerkers optimaal te kunnen blijven inzetten en te stimuleren zich te blijven ontwikkelen.

- Het bezoldigingsbeleid van de medewerkers is conform de CAO Bos en Natuur. In november 2025 is een nieuwe cao overeengekomen voor de periode van twee jaar (looptijd 1 juli 2024 t/m 30 juni 2026).

Ad b. Effectiviteit en efficiency van bestedingen

Gerichtheid op doelstellingen

Het Flevo-landschap streeft naar een efficiënte en doelmatige besteding van de middelen voor de doelstellingen (zie hoofdstuk 3). Zoveel mogelijk activiteiten van de organisatie zijn direct hierop gericht. Daarnaast zijn er activiteiten van bestuur en werkorganisatie die voorwaardenscheppend zijn voor een goede taakvervulling ten behoeve van de doelstellingen. Het Flevo-landschap is gecertificeerd natuurbeheerder voor SNL (Subsidiestelsel Natuur en Landschap). Dit betekent dat de werkprocessen verlopen conform het ontwikkelde Kwaliteitshandboek SNL.

Planning & control-cyclus

- Het Flevo-landschap hanteert een meerjarenbeleidsplan met een (meerjaren-)begroting. Jaarlijks wordt binnen het kader van het meerjarenbeleidsplan een jaarplan en jaarbegroting opgesteld met concrete (deels meetbare) doelen, bij voorkeur gericht op effecten dan wel inspanningen. Ten aanzien van kosten van natuurbeheer en publieksbereik worden kengetallen en prestatie-indicatoren opgenomen.
- Jaarverslag en jaarplan kennen dezelfde systematiek, zodat de bereikte resultaten vergeleken kunnen worden met de voornemens.
- Eens per kwartaal wordt middels kwartaalrapportages met toelichting de voortgang en de prognose gerapporteerd en besproken binnen het MT, de Audit Commissie en de Raad van Toezicht.
- De Raad van Toezicht wordt elke vergadering, door de directeur, geïnformeerd over de voortgang op hoofdlijnen en over relevante afwijkingen.
-

Ad c. Omgang met belanghebbenden

Het Flevo-landschap ambieert een organisatie te zijn die in open wisselwerking met de maatschappelijke omgeving opereert. Zij ziet als maatschappelijke omgeving zowel de begunstigers, sponsors en vrijwilligers, alsook de beleidsmatige en bestuurlijke omgeving. Het Flevo-landschap informeert de belanghebbenden met diverse uitingen, waar-

onder: website, magazine, digitale nieuwsbrief, sociale media, jaarverslag en jaaroverzicht en folders over terreinen en onderwerpen.

Stakeholders

Het Flevo-landschap betreft de bestuurlijke en maatschappelijke omgeving bij de evaluatie en het formuleren van het beleid. Het Flevo-landschap participeert in uiteenlopende gremia en processen. Met regelmaat zijn er op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau contacten met de relevante overheden en collega-organisaties.

Omgang met begunstigers, sponsors en bezoekers

- Het Flevo-landschap heeft een beleid t.a.v. sponsors geformuleerd. Met elke zakelijke vriend wordt een contract afgesloten waarin prestaties en tegenprestaties worden benoemd. Met de Vrienden van Het Flevo-landschap wordt goed en regelmatig contact onderhouden.
- De organisatie kent een klachtenregeling en -registratie voor externen. Dit is een algemene regeling, die wij laagdrempelig openstellen en waar mensen met allerlei soorten meldingen terecht kunnen. In 2025 hebben wij in totaal 15 klachten en meldingen ontvangen. Dat zijn er 24 minder dan in 2024 en 34 minder dan in 2023. Volgens ons is dit een teken dat ons klachtensysteem en de daaraan gekoppelde oplossingen voor problemen werken. De klachten en meldingen in 2025 gingen hoofdzakelijk (11 keer) over het aangepaste hondenbeleid in onze natuurgebieden. Sinds 2025 dienen honden in veel van onze natuurgebieden aangelijnd te zijn om geen overlast te veroorzaken bij andere bezoekers, andere honden en in het wild levende dieren. De overige klachten gingen over ons beheer (knotwilgen bij Urk en het gevoerde beheer op Schokland), overlast en agressief gedrag van vissers en het geplande vliegverkeer op Airport Lelystad. Alle klachten zijn door een medewerker beantwoord, waarbij tekst en uitleg is gegeven over ons beleid en de keuzes die we daarbij maken.

Vrijwilligers

- 136 vrijwilligers zetten zich regelmatig in voor de doelstellingen van Het Flevo-landschap. Zowel vanuit hobby en als uit maatschappelijke betrokkenheid. Vrijwilligers zijn actief als gastvrouw/-heer in de bezoekerscentra, als gids of vrijwillige boswachter in de natuurgebieden, bij het inventariseren van flora en fauna en in het beheerwerk. De inzet is wisselend, van 1x per maand tot meerdere keren per week. De totale

inzet voor 2025 is nog niet geïnventariseerd, maar die is de laatste jaren boven de 8fte.

- Met elke individuele vrijwilliger is een vrijwilligersovereenkomst gesloten waarin de wederzijdse rechten en plichten zijn benoemd. De basis voor de samenwerking is het vrijwilligersbeleid.
- In 2025 vonden er twee vrijwilligersbijeenkomsten plaats: het vrijwilligersuitje en de eindejaarsbijeenkomst. Net als in 2024 werd dit door de vrijwilligers zeer gewaardeerd. Daarnaast zijn er voor de verschillende groepen bijeenkomsten geweest om bij te praten of ervaringen uit te wisselen.
- Het Flevo-landschap betreft en overlegt met vrijwilligers bij diverse projecten omdat we hun kennis en ervaring van belang vinden.
- Vrijwilligers ontvingen iedere eerste maandag van de maand de nieuwsbrief, de Kiekenbrief per mail, met veel leuke en praktische info.
- In de vorm van lezingen en excursies is aan kennis- en deskundigheidsontwikkeling gedaan. Deze worden erg gewaardeerd.
- Er wordt passief via de website geworven en verrassend genoeg blijft de spontane toestroom hoog.

Interne communicatie

- In het MT-overleg vindt de beleidsvoorbereiding en besluitvorming binnen de werkorganisatie plaats. De afdelingshoofden geven een terugkoppeling in hun afdelingsoverleggen van hetgeen besproken en besloten is.
- In de afdelingsoverleggen wordt informatie binnen de afdelingen uitgewisseld en het werk voorbereid.
- Het Flevo-landschap beschikt over een intranet dat goed gebruikt wordt door medewerkers en vrijwilligers.
- Er zijn diverse interne overlegstructuren om de voortgang van activiteiten en projecten te bespreken en regelmatig te evalueren.

Schikking klachtprocedure staatssteun

In eerdere jaarverslagen is melding gemaakt van een risico in verband met een klacht bij de Europese Commissie over vermeende staatssteun via de voormalige PNB-regeling. Deze regeling, die liep van 1993 tot en met 2011, maakte grondaankoop door natuurbeschermingsorganisaties voor natuurbehoud mogelijk. De Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters (VGG) diende hierover in 2008 een klacht in.

In 2024 is deze procedure beëindigd doordat betrokken partijen een schikking hebben getroffen. De VGG heeft de klacht ingetrokken en de Europese Commissie heeft het dossier gesloten. Daarmee is de onzekerheid over mogelijke financiële gevolgen weggenomen. De bijbehorende verplichtingen en rentelasten zijn conform de geldende verslaggevingsregels verwerkt in de jaarrekening.

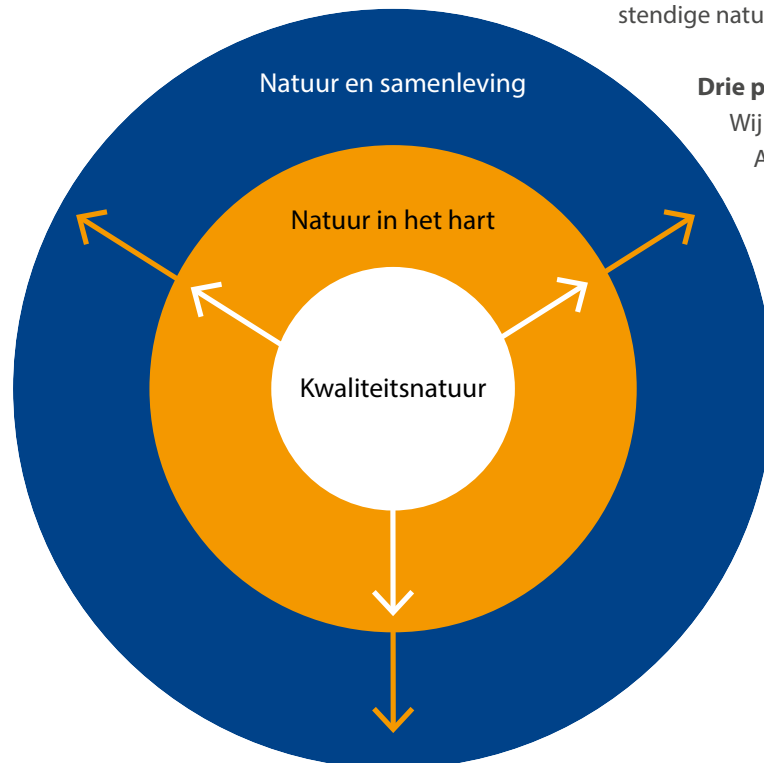

3. Het Flevo-landschap in kort bestek

3.1 Beleidsplan 2024-2027

Eind 2023 is het beleidsplan 2024-2027 als richtinggevend kader voor het werk van Het Flevo-landschap vastgesteld met als titel 'Veerkrachtige natuur dichtbij'.

Onze missie luidt: 'Wij behouden, beschermen en beheeren natuurgebieden, landschappen en cultureel erfgoed in Flevoland'. Wij vinden dat natuur in een aantrekkelijk landschap de motor van een gezonde leefomgeving is. Met een groeiend aantal inwoners en een toenemende druk op onze groene omgeving houdt Het Flevo-landschap vast aan ruimte voor waardevolle en toekomstbestendige natuur.

Drie pijlers

Wij onderscheiden drie pijlers in onze ambitie. Allereerst dragen wij de verantwoordelijkheid voor onze eigen terreinen, waar we als natuurorganisatie Kwaliteitsnatuur willen realiseren. De tweede pijler richt zich op de verbinding met mensen, primair de inwoners van Flevoland (Natuur in het hart). De derde pijler richt zich op de bijdrage die wij, met onze kennis en ervaring, kunnen bieden aan de grote uitdagingen in onze samenleving rond bijvoorbeeld biodiversiteit en klimaatadaptatie (Natuur als partner).

1. Kwaliteitsnatuur

We streven in onze natuurgebieden naar veerkrachtige ecosystemen met een grote biodiversiteit aan planten en dieren. Door natuurgebieden met elkaar te verbinden wordt de natuur sterker, wordt de biodiversiteit groter en groeit de kans op het voortbestaan van soorten. We monitoren voortdurend onze gebieden. Daar waar het kan laten we natuurlijke processen zoveel mogelijk hun eigen gang gaan. We creëren de randvoorwaarden waarbinnen natuur tot bloei kan komen. We passen de inrichting en beheer alleen aan als dat de natuur en onze leefomgeving ten goede komt. Flevoland bestaat dankzij ingrijpen van de mens. Ook de Flevolandse natuur kan niet bestaan zonder goed beheer.

2. Natuur in het hart

Onze natuurlijke omgeving is onze meest kostbare erfenis. Natuur heeft geholpen om vorm te geven aan onze geschiedenis, ons landschap, onze identiteit en onze economie. Het maakt mensen gezonder en verbetert de kwaliteit van leven. Het kunnen genieten van natuur is belangrijk. Natuurbeleving haalt het beste in mensen naar boven. Wij geloven dat een mooie ervaring zorgt voor betrokkenheid en bescherming van onze natuur. Het Flevo-landschap zorgt voor beleving die mensen in het hart raakt. Hoe meer en hoe directer mensen natuur kunnen beleven, hoe groter de verbinding met de natuur is. En daarmee het besef dat onze natuur ertoe doet. Daar zetten we als natuurorganisatie op in.

3. Natuur en samenleving

Natuur, landschap en cultuurhistorie zijn essentieel in onze leefomgeving. In een evenwichtig ingerichte provincie zijn zij in balans met wonen, werken en recreëren. Als provinciale natuurorganisatie is Het Flevo-landschap partner in een speelveld waar maatschappelijke uitdagingen als klimaatverandering, bodemdaling en biodiversiteit in de komende jaren van grote invloed zullen zijn. Natuur kan een belangrijke bijdrage leveren aan deze uitdagingen. Het Flevo-landschap zet haar kennis en ervaring in om samen de juiste oplossingen te vinden. We bereiken zoveel meer wanneer we elkaar inspireren, motiveren en positieve energie geven. Het Flevo-landschap is er om samen kansen te signaleren en te benutten.

Negen doelen

Gedurende de looptijd van het beleidsplan 2024-2027 geeft Het Flevo-landschap handen en voeten aan haar ambities door het concreet aan de slag te gaan met de onderstaande negen doelen. Voor elk doel zijn een of meerdere indicatoren benoemd.

Doel

1. Kwaliteitsnatuur

1.1 Versterken en behouden ecologische kwaliteit

1.2 Optimaliseren beheer

2. Natuur in het hart

2.1 Zichtbaar als natuurbeheerder

2.2 Dichter bij mensen door betere bezoekersontvangst

2.3 Meer inkomsten uit fondsenwerving

3. Natuur en samenleving

3.1 Effectieve samenwerking

3.2 Aandacht voor landschap

3.3 Uitbreiding terreinen

3.4 Grotere inzet vrijwilligers

3.2 2025 in vogelvlucht

Gedurende de winter van 2024/2025 stond Natuurpark Lelystad middenin de belangstelling van vogelkijkend Nederland. Er overwinterde namelijk een **dwergaalscholver**, een soort die normaal voorkomt in Midden-, Oost- en Zuid-Europa, het Midden-Oosten en Azië. In West-Europa is de dwergaalscholver een uitzonderlijk zeldzame dwaalgast. Maandenlang bezochten grote aantallen vogelliefhebbers en natuurfotografen het park in de hoop het dier voor de lens, de verrekijker of de telescoop te krijgen. Iets dat in veel gevallen ook prima lukte.

Het Flevo-landschap plantte in februari in diverse gebieden **nieuwe bomen** aan. Zo kwamen er 750 nieuwe populieren te staan in het Vaartsluisbos bij Almere. De geplante bomen zijn van de soort die goed bestand is tegen wind en bepaalde boomziekten en goed past bij

onze provincie. In het bosvak waar de nieuwe populieren zijn geplant, blijven enkele oude, dode stammen staan. Deze dode stammen bieden verschillende diersoorten, van spechten tot vleermuizen, een goede rust-, broed-, schuil- of foerageerplaats.

Het **elandengebied** in Natuurpark Lelystad werd in februari voorzien van vele nieuwe bomen. In dit geval gebeurde dat vooral als voedselvoorziening. Elanden eten hoofdzakelijk bladeren, knoppen, bast en twijgen van houtachtige planten. Om het voedselaanbod voor de elanden te vergroten en gevarieerder te maken, werden er dus vooral (voor elanden) lekkere boomsoorten aangeplant.

Veel mensen genieten van de natuur en houden zich netjes aan de toegangsregels. Een deel van hen doet dat helaas niet en bezoekt onze natuurgebieden met andere bedoelingen. Dat leidt tot groeiende problemen met afvaldumpingen, vandalisme, verstoringen van dieren en planten en diverse vormen van criminaliteit in onze gebieden. Om beter toezicht te kunnen houden op dit ongewenste gedrag, startte het landschap in maart een samenwerking met de **Buitengewoon Opsporing Ambtenaren (BOA's)** van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek. De BOA's zien toe op de naleving van toegangs- en gedragsregels en spreken bezoekers aan die zich hier niet aan (willen) houden.

Op 2 april arriveerde er een jonge **Pater Davidshert-hinde** uit AquaZoo Leeuwarden in Natuurpark Lelystad. De hinde gaat zorgen voor vers bloed in de kudde en voorkomt inteelt. De afgelopen tijd zijn om die reden al diverse mannelijke Pater Davidsherten geïntroduceerd.

In april openden de Almeerse wethouder Maaïke Veenings, gedeputeerde Harold Hofstra en directeur van het Flevo-landschap Philip Makkink officieel het **drijven-de wandelpad** in het Wilgenbos in Almere. Het unieke wandelpad ligt diep in het Wilgenbos en voert bezoekers over de zwaairom van de Lage Vaart. Het pad drijft door gebruik van een vlechtwerk van wilgentenen en dikke buizen, en is begroeid met gras. Het lijkt een gewoon graspad, maar vissen, eenden en de bever kunnen er dus onderdoor zwemmen.

De noordrand van de Pampushout in Almere kreeg dit jaar een **'gouden rand'**. Het Flevo-landschap realiseerde langs het bestaande bos een waterpartij met natuurvriendelijke oevers en bosschages. De langgerekte strook van 8 hectare was al ingezaaid met een kruidenrijk grasmengsel. Dankzij bijdragen van het Cultuurfonds, de Warm Nest Foundation en Provincie Flevoland kon deze strook optimaal worden ingericht voor natuur en recreatie. De bestaande sloot werd uitgegraven tot een brede tocht met natuurvriendelijke oevers en kleine eilanden, als een miniwetland. De natte ecologische verbinding tussen de dijk en de Hoge Wetering gaat tevens een buffer vormen tussen het bos en de toekomstige woonwijk Pampus.

Ook in 2025 vond er weer een succesvolle broedpoging plaats van de zeearenden in het Knargebied in oostelijk Flevoland. In totaal werden er **twee zeearenden geboren**: een mannetje en een vrouwtje. Ook het paar in de Lepelaarplassen kwam tot broeden, maar dit nest waai- de helaas uit de boom waardoor de poging mislukte. De twee zeearendkuikens van 2025 zorgden ervoor dat er inmiddels tien zeearenden zijn geboren in de gebieden van Het Flevo-landschap.

Op verschillende momenten stonden we in 2025 stil bij het **50-jarig bestaan van Natuurpark Lelystad**. Directeur Philip Makkink overhandigde medio juni trots het eerste exemplaar van het jubileumboek 'Oog in oog' over de geschiedenis van het park aan Commissaris van de Koning Arjen Gerritsen. Daarnaast werden er tien historische informatiepanelen onthuld die bezoekers de geschiedenis van het park laten herbeleven. Als klap op de vuurpijl maakten Odeke de Jong en Jordy Bouw van Omroep Flevoland een live-reportage van drie uur vanuit het park. In juli volgden er nog een live-uitzending van BNN/VARA's Vroege Vogels vanuit het park, een artikel in magazine "De Levende Natuur" en een geheel aan het park gewijde jubileumeditie van het magazine Natuur Dichtbij.

Tijdens veldonderzoek in het Gorzenveld tussen Almere en Zeewolde werd er een flinke populatie gevonden van de **Gouden Sprinkhaan**. Een sprinkhaansoort die vroeger zeer zeldzaam was in Nederland, maar de laatste jaren bezig is met een opmars. De gevonden populatie in het Gorzenveld is de eerste in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland.

Het Greppelveld is belangrijk voor weide- en watervogels in Flevoland. Om het gebied nog aantrekkelijker te maken zijn we in 2025 gestart met het **herstellen van bestaande en het aanleggen van nieuwe greppels** om de waterhuishouding te verbeteren. Door de ingrepen ontstaan natte graslanden met plas-draszones die kwelwater beter vasthouden, regenwater beter afvoeren en creëren we meer foerageer-, overnachtings- en geschikte broedplekken. De maatregelen richten zich onder meer op soorten als grutto, tureluur, Kievit, watersnip en eenden zoals de kuifeend.

3.3 Risicomanagement

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid. Het is een periodiek terugkerend onderwerp op de MT- en de RvT-agenda en een vast onderdeel van de voortgangsrapportages van de projecten. Directeur-bestuurder en Raad van Toezicht zijn goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en zijn van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen, waarmee de organisatiebrede risico's worden beheerst, in 2025 steeds beter hebben gewerkt.

De belangrijkste strategische risico's voor Het Flevo-landschap zijn het behoud van een goede relatie met de provincie Flevoland en belangrijke sponsors en een goede reputatie in de Flevolandse samenleving gekoppeld aan financieel draagvlak voor de uitvoering van onze doelen.

Het risico van datalekken wordt beheerst door een goede beveiliging van onze geautomatiseerde systemen. In 2025 zijn geen majeure (in de zin van ernstige of omvangrijke) datalekken geregistreerd. Er zijn géén meldingen gedaan aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Vanuit organisatiebrede bewustwording welke in de vorm van jaarronde 'e-learning' bij onze medewerkers top of mind is, werken we er actief aan om datalekken te voorkomen. In 2025 is het Handboek Gegevensbescherming in gebruik genomen.

Operationele risico's betreffen de rechtmatigheid van de te besteden subsidies en de grote projecten in het kader van het Programma Nieuwe Natuur. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vindt periodiek plaats.

3.4 Duurzaamheid

Het Flevo-landschap vindt duurzaamheid belangrijk. Het is ons streven om onze werkzaamheden duurzaam uit te voeren. Dat wil zeggen energieneutraal en met een zo klein mogelijke voetafdruk. We werken daarom met korte ketens en gebruiken zoveel mogelijk hout uit eigen bos. Tevens hebben we duurzame criteria opgenomen in ons aanbestedingsbeleid.

Naast een duurzame bedrijfsvoering staat de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers centraal in ons handelen. Daarmee dragen we bij aan een duurzame maatschappij.

3.5 Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Het beleggingsbeleid is vastgelegd in het beleggingsstatuut. In het beleggingsstatuut is opgenomen dat naast obligaties ook aandelen en alternatieve beleggingen deel kunnen uitmaken van de beleggingsportefeuille. Het doel van het belegde vermogen, namelijk instandhouding van het belegde kapitaal inclusief inflatiecompensatie, kan op deze wijze beter gehaald worden met per saldo een lager risico. Wel is de volatiliteit van aandelenkoersen groter, zodat er ook grotere negatieve uitschieters kunnen zijn in enig jaar.

Het basisvermogen, dat op lange termijn intact dient te blijven, is belegd met de doelstelling om waardegroei te genereren met een beperkt risico. Het Flevo-landschap handelt hierbij conform de 'Richtlijn financieel beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland en hanteert

hoge duurzaamheidscriteria: bescherming van natuur, het milieu en klimaat, sociale misstanden zoals kinderarbeid, het schenden van mensenrechten, het schenden van werknemersrechten, dwangarbeid en discriminatie.

Het vermogensbeheer is ondergebracht bij twee vermogensbeheerders die het beheer uitvoeren op basis van het statuut. De vermogensbeheerders rapporteren schriftelijk en lichten mondeling toe in een jaargesprek met de directeur-bestuurder. Op kwartaalbasis geeft de vermogensbeheerder inzicht in de samenstelling van de effectenportefeuille, welke besproken wordt in de Audit Commissie. Daarbij wordt verantwoording afgelegd over het beheer en getoetst ten opzichte van het beleggingsstatuut. De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht.

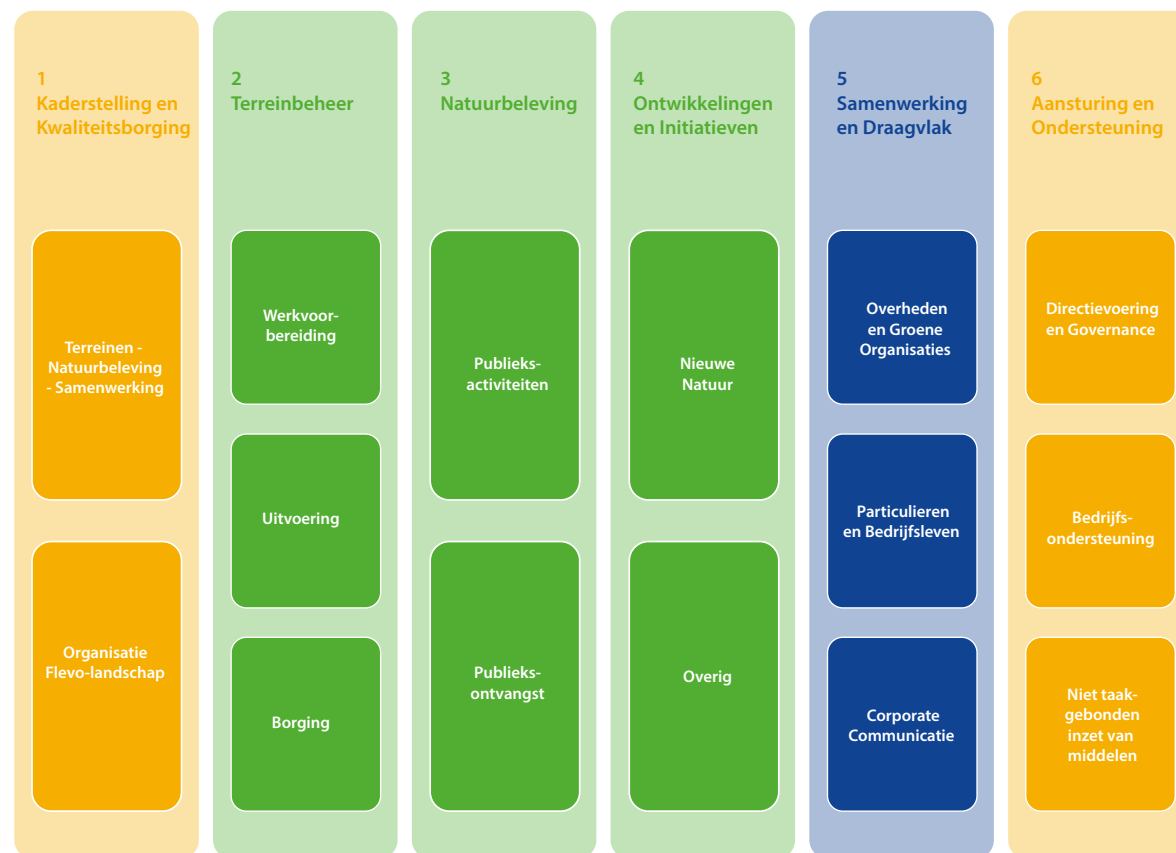

4. Doelrealisatie 2025

We hebben ons werk verdeeld in zes doelstellingen, zoals aangegeven in onderstaand schema. De kern wordt gevormd door het Terreinbeheer en (het faciliteren van) Natuurbeleving. Hiervoor wordt ook het leeuwendeel van de middelen en inzet aangewend. Daar voegen we ook nieuwe zaken aan toe; Ontwikkelingen en Initiatieven. Het Flevo-landschap staat midden in de maatschappij en werkt heel bewust aan Samenwerking en

Draagvlak. Voor al deze werkzaamheden weten we heel precies waarom we wat willen en moeten en hoe we ons werk doen (Kaderstelling) en wat we bereiken (Kwaliteitsborging). Om dit te kunnen realiseren is adequate Aansturing en Ondersteuning noodzakelijk. De samenhang tussen taken en de beleidsdoelen uit ons meerjarenbeleidsplan is in de tabel aangegeven.

Tabel: Samenhang beleidsdoelen en doelstellingen

Doel	Subdoel	Indicator	Hoofdtak
Pijler 1: Kwaliteitsnatuur			
1.1 Versterken en behouden ecologische kwaliteit	a) Beheervisies voor landschapstypen	2027: Beheervisies voor onze bossen, moerassen, graslanden en akkernatuur	1
	b) Zichtbaarheid van bijdrage verpachtingen aan natuurdoelen	2027: In alle pachtcontracten zijn de voorwaarden voor pachters zichtbaar gekoppeld aan natuurdoelen	2
1.2 Optimaliseren beheer	a) Hydrologische toestand gebieden op orde	2026: Inzicht in het functioneren van de hydrologie in gebieden waarin het hydrologische systeem belangrijk is	1+2+ 4
	b) Aanpak probleemsoorten	2025: Inzicht in de belangrijkste probleemsoorten in onze gebieden 2025: beleid om hiermee om te gaan 2026: start realisatie	1+2+4
Pijler 2: Natuur in het hart			
2.1 Zichtbaar als natuur-beheerder		2025-2027: We halen jaarlijks vier keer op een positieve manier de media 2027: groei in spontane (+25%) en geholpen (+25%) naamsbekendheid t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering 2027: groei in geholpen naamsbekendheid in Almere (+15%) t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering	5
2.2 Dichter bij mensen	a) Betere bezoekersontvangst in Almere	2025: businesscase akkoord 2027: volgens plan gerealiseerde exploitatie (opbrengsten)	3+4
	b) Betere bezoekersontvangst in Lelystad	2025: toekomstvisie Natuurpark opgesteld 2025: plan van aanpak in uitvoering	3+4
	c) Betere bezoekersontvangst op Schokland	2025: Visie opgesteld en inzet op realisatie 2027: bezoekersontvangst nieuwe stijl op Schokland	3+4
2.3 Meer eigen inkomsten voor natuurbeheer en -beleving		2025: meerjarenplan fondsenwerving vastgesteld 2027: Targets in de meerjarenplanning behaald	5

Pijler 3: Natuur en samenleving			
3.1 Effectieve samenwerking		2027: Begrip bij stakeholders voor onze keuzes	5
3.2 Aandacht voor landschap	a) Meer groenblauwe dooradering	2027: concrete voortgang op minimaal 1 locatie	2+4
	b) Meer 'zachte' overgangen landbouw-natuur	2027: concrete voortgang op minimaal 1 locatie	2+4
	c) Meer klimaatadaptief	2027: concrete voortgang op minimaal 1 locatie	2+4
3.3 Uitbreiding terreinen		2025: Visie opgesteld en plan van aanpak 2027: Doelen volgens plan van aanpak, waaronder onderdeel van een concreet project	2+4
3.4 Grotere inzet vrijwilligers		2027 Uitvoering vrijwilligersbeleid en daarin gestelde doelen, incl. tussentijdse evaluatie	3+6
3.5 Verbetering fietspaden		2027: oplossing voor alle fietspaden in zicht	2+4+6

De indeling in hoofdtaken bepaalt de opbouw van ons jaarplan, begroting, jaarverslag en jaarrekening en past binnen de verantwoordingseisen van het CBF (Toezichthouder goede doelen) en de provincie Flevoland.

De navolgende rapportage geeft inzicht in de voortgang van de doelstellingen.

4.1 Kaderstelling en Kwaliteitsborging

Om ons werk goed en planmatig te kunnen doen, zorgen we ervoor dat onze kaders toereikend en up to date zijn. Ze ademen onze eigen ambities uit en spelen in op de maatschappelijke ontwikkelingen. Wij hebben een eigen visie op natuurbeheer, natuurbeleving, landschap en cultuurhistorie. Voor elk natuurgebied is er een gebiedsspecifiek beheerplan. We ontwikkelen ook generieke beheerlijnen. Verder werken we binnen kaders die bepaald worden door wet- en regelgeving en afspraken met derden, zoals bijvoorbeeld het provinciaal natuurbeheerplan. Bij planmatig werken hoort ook het monitoren van de resultaten, in het bijzonder van onze natuurkwaliteit en de natuurbeleving (effecten meten).

Geplande prestatie 2025		Bereikte resultaten	
Terreinen – Natuurbeleving – Samenwerking			
Regulier werk Wij hebben voor al onze natuurgebieden een eigen beheerplan. Die worden eens in de zes jaar geëvalueerd en geactualiseerd. In 2025 staan diverse beheerplannen op de rol.		Regulier werk In 2025 zijn voor de volgende gebieden beheerevaluaties uitgevoerd; Vaartsluisbos, Larserbos, Rotterdamse Hoek, Stichtse Putten, Landschappelijke beplanting NOP, Landschappelijke Beplanting Zuidelijk Flevoland. In 2025 zijn de beheerplannen van de gebieden Rotterdamse Hoek, Urkerbos, Vaartsluisbos opgesteld. Af maar nog niet vastgesteld zijn de beheerplannen van: Natuurpark, Schokland, Stichtse Putten, Landschappelijke Beplanting NOP, Landschappelijke Beplanting ZFL. Deze zullen begin 2026 in het MT worden vastgesteld.	
Monitoring en onderzoek			
Regulier werk - Conform het SNL-monitoringsplan 2023-2025 worden de flora en fauna in een aantal terreinen geïnventariseerd. - Natuur is onze basis als natuurbeheerder. Natuurgegevens zijn basis voor beheerplanning, communicatie, verantwoording en beleid. Daarom zorgen wij voor een goede borging van data. Nieuwe Natuurdata worden beschikbaar gesteld aan de Nationale Databank Flora en Fauna.		Regulier werk - In 2025 zijn de broedvogels geïnventariseerd in de gebieden Gorzenveld, Greppelveld weidevogelgrasland, Heggenlandschap, de Wildwallen, Lepelaarpassen weidevogelgrasland, Natuurpark Lelystad, Toppad, Wilgenbos/Wilgeneiland. - In 2025 zijn insecten (dagvlinders, libellen en sprinkhanen) en flora geïnventariseerd in de gebieden Natuurpark Lelystad, Kamperhoek, Gorzenveld, Schokland, Tollebekerbos, Toppad. - Er is een bosstructuurkartering uitgevoerd in de gebieden Schokland en Tollebekerbos. - De betreffende monitoringsrapporten zijn opgeleverd en de data is opgeslagen in onze eigen natuurdatabank. De bureaus uploaden data naar de NDFF.	

4.2 Terreinbeheer

Het Flevo-landschap beheert circa 5.100 hectare bestaande natuur, landschappelijke elementen en cultureel erfgoed. We doen dat professioneel, adequaat en efficiënt. In de moerassen is het sturen op de waterhuishouding en cyclisch vegetatiebeheer het belangrijkste. In de bossen wordt geïntegreerd bosbeheer toegepast gericht op versterken van natuurwaarde en recreatiewaarde. Houtproductie is geen doel op zich. Inkomsten uit vrijkomend hout worden ingezet voor natuurbeheer. Op de graslanden wordt pacht als beheerinstrument ingezet, gericht op het versterken van de natuurkwaliteit. Dat vraagt om goede afstemming met de agrarische pachters en toezicht op de geleverde diensten. Landschappelijke elementen en wegbepalingen worden naar hun aard (laan, struweel, bosjes) beheerd. Waar nodig worden laanbomen vervangen of gesnoeid. Onderhoud aan paden, bruggen en terreinmeubilair is een vast punt in het beheer. In het onderhoud van cultureel erfgoed (monumenten en landschapskunstwerken) zijn de meerjarenonderhoudsplannen leidend. Bij de gehouden dieren en hun leefgebieden is er primaire aandacht voor het welzijn en voldoende zichtbaarheid (ten behoeve van publiek en check gezondheid). Het grootste deel van onze activiteiten is regulier terreinbeheer, zoals hierboven geschetst. Onderstaand zijn bijzondere activiteiten voor 2025 weergegeven.

Geplande prestatie 2025		Bereikte resultaten	
Vorbereiding beheer			
Projecten		Projecten	
Het project Gebiedsbebording: In 2024 is een start gemaakt met de grootschalige vervanging van de borden in onze gebieden. Dit is een groot project, aangezien veel facetten aan bod komen zoals regelgeving, ons eigen beleid op diverse vraagstukken (b.v. hondenbeleid, dronebeleid e.d.), de informatie die we willen geven over het betreffende gebied e.d. De vervanging van alle borden in onze gebieden zal circa 3 jaar gaan duren, dus ook in 2025 zijn we hiermee bezig.		In 2025 hebben we een groot deel van onze gebiedsborden vervangen. In 2026 zullen we hier de laatste slag in maken. Daarmee ronden we dit project dan af.	
Beheer algemeen			
Regulier werk		Regulier werk	
- Dit jaar is er extra aandacht voor de maaiwerkzaamheden. Er wordt kritisch gekeken naar de mogelijkheden voor de inzet van lichter materieel, de maai frequentie en manier van maaien. Daarnaast wordt kritisch gekeken of we de te maaien paden kunnen terugbrengen, zodat de kosten beter in balans komen met de inkomsten. - De verpachting blijft een aandachtspunt, zowel het (digitale) proces als het waarderen van de gronden en het vastleggen van de do's en dont's. De opkomst van Jacobskruiskruid en het natte afgelopen jaar maakt e.e.a. wel minder aantrekkelijk voor de pachter.		- Er zijn trainingen i.c.m. veldbezoeken gevolgd waarin aandacht was voor de manier van maaien (tijdstip, frequentie, wel of niet afvoeren/bemesten enz.). Daarnaast is er een proef gehouden op de Aardzee met een op afstand bestuurbare maaivleugel. Als gevolg van de training zijn er delen eerder gemaaid. Het resultaat hiervan zal worden gevolgd. - Met de keyplayers in het pachtproces zijn alle processtappen doorgelopen en daar waar nodig aangepast.	

- Extra aandacht blijft er voor de projectgebieden die (terug) in beheer worden genomen. Het betreft gebiedsdelen uit Programma Nieuwe Natuur (PNN), het derde PlattelandsOntwikkelingsProgramma (POP 3), Specifieke Uitkering (SpUk) en de Impuls Biodiversiteit Subsidie.
- Vanaf 1 april 2025 wordt het faunabeheer uitgevoerd door eigen medewerkers ondersteund door enkele vaste vrijwilligers. Het zal duidelijk worden wat de impact is van het adaptief faunabeheer (AIM) betreft de omvang van het afschot en wat dit aan capaciteit vraagt voor de inzet van de medewerkers.
- In de tweede helft van 2025 gaan twee ervaren krachten ons verlaten. Om de continuïteit te kunnen waarborgen wordt er in q1 gestart met werven, zowel in-, als extern.
- Naast deze aandachtsgebieden dragen we zorg voor het reguliere bos-, hooiland-, moerasbeheer enz.

Projecten

- Er zal vanuit de teams weer de nodige inzet zijn voor de lopende projecten als Almeerse Poort en SPUK 1+2. De verkenning voor Almeerse Poort 3 is gestart en zal ook in 2025 aandacht vragen.

- De projectgebieden zijn (weer) opgenomen in het reguliere beheer.
- De interne organisatie van het Faunabeheer begint goed te lopen. Er is een overlegstructuur opgezet zodat we elkaar goed op de hoogte houden van de eigen ontwikkelingen maar ook die van de Faunabeheereenheid (FBE). Op uitvoeringsniveau loopt het goed: aantallen worden gehaald. Door deze ontwikkeling zijn er ook minder uren van de Faunacoördinator nodig. Het is nog geen routine en het AIM zal zich nog verder ontwikkelen maar er is een stevige basis gelegd
- Vanaf 1 juli is er bij Team Midden een nieuwe kracht gestart. In Team Zuid is het vertrek van de ervaren kracht tijdelijk opgevangen door de inzet van een BBL-er. Dit is uitgevoerd.

Projecten

- Vooral de ontwikkelingen rond Almere Pampus hebben veel input gevraagd van team Zuid. De vele projecten en initiatieven en koppelingen daartussen hebben het complex gemaakt. Samen met BKO is er zo efficiënt mogelijk met de vraag om input omgegaan.

Speerpunten Beheer Noord

Regulier werk

- Werk voor de Subsidie Instandhouding Rijksmonumenten (SIM) met eigen materieel en personeel aan de terpen op Schokland wordt doorgezet. N.a.v. het nieuwe beheerplan Toppad gaan we samen met de gemeente Urk kijken of een deel van het gebied meer beleefbaar kan worden gemaakt.
- Als gevolg van de proef met het lieren van 2023 zal deze methode van werken in de kwetsbare delen van Urker- en Schokkerbos dit worden doorgezet. Zoveel mogelijk met inzet van eigen personeel en materieel. Hiermee zal de bosbodem minimaal worden belasten.

Regulier werk

- Het beheer van de terpen is in eigen beheer uitgevoerd.
- De verdere verkenning met de gemeente Urk over beperkte toegang tot het Toppad is omwille van de planning doorgezet naar 2026. Het project is al wel voor SPUK 2 ingediend en zal in 2026 verder worden opgestart.
- Door de natte omstandigheden in het bos was zelfs werken met de lier geen optie meer, waardoor we over zijn gegaan op paarden om het hout eruit te trekken. Met succes!

Projecten

- 2025 is het derde jaar waarin we opbrengsten gaan zien van de regeneratieve landbouw. We verwachten een stijgende lijn aan opbrengst, maar vooral ook een stijging in de leercurve. In ieder geval is er over belangstelling van derden niet te klagen en is de verwachting dat we ook wat uurtjes gaan steken in het delen van de kennis.
- Project Greppelveld wordt afgerond en zal weer volledig in beheer worden genomen.
- PNN Schokland gaat in uitvoering. Het beheerteam zal met name beheer- en terreinkennis leveren en ondersteunen in de uitvoering waar gewenst.

Speerpunten Beheer Midden

Regulier werk

- In 2023 is gestart met de aanvraag van de dierentuinvergunning om zo weer aan de veranderde wet- en regelgeving te kunnen voldoen. Dit heeft in 2025 de nodige aandacht gevraagd. Dit kan variëren van aanpassen van de procedures en protocollen, tot het uitvoeren van fysieke maatregelen in het park. Begin 2025 zal hier meer duidelijkheid op komen.
- Ook wordt er meegewerkt aan de toekomstvisie en het beheerplan voor het Natuurpark. Een beheerplan dat gezien de complexiteit meer inspanning zal vragen.
- 2025 is een jubileum jaar voor het Natuurpark. Het team zal dan ook de nodige tijd hier aan gaan besteden.
- In het Natuurpark zal in 2025 aandacht besteed worden aan de verschillende uitkijkpunten en zichtlijnen. Verschillende uitkijkpunten zullen een opknapbeurt krijgen en we gaan verder met het verbeteren van zicht(lijnen) in het park en variatie in landschappelijke structuur. Ook zal er in 2025 nog een laan gedund worden in het Natuurpark.
- Bij het bosbeheer wordt meer gekeken naar de natuurwaarde en de bescherming van de bodem. Dit landt in het werkplan waarin wordt aangegeven naar de aannemer hoe wij willen dat er wordt gewerkt en wat het resultaat moet zijn.
- In de Burchtkamp voeren we in 2025 een bijzondere maatregel uit, uit het beheerplan: door een kleine oppervlakte te diepploegen, kunnen we het zand boven de klei brengen, wat zorgt voor goede omstandigheden voor bijzondere flora en fauna.

Projecten

- De aanvraag van de dierentuinvergunning en met name de kosten voor de te verwachten ingrepen zal in projectvorm worden aangepakt en bekostigd.

Projecten

- De stijgende lijn is ingezet waar het gaat om de opbrengsten; deze zijn verdubbeld. We merken dat we scherp moeten blijven op het onderling uitwisselen van ervaringen/nieuwe kennis. Ook dit jaar zijn er weer vele werkbezoeken van belangstellenden geweest, zoals provincie Flevoland maar ook vanuit landelijke belangstelling
- Door het natte najaar is het werk stilgelegd en wordt dit weer opgestart in het voorjaar wanneer de grond weer voldoende draagkracht heeft.
- Er is goed contact tussen het PNN projectteam en de beheereenheid. De uitvoering is uitgesteld en start op zijn vroegst september 2027.

Regulier werk

- De dierentuinvergunning is verleend, maar de impact hiervan is niet altijd even duidelijk voor zowel de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) als de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en daarmee ook niet voor ons. We blijven druk in gesprek om de dieren te kunnen houden op een manier die past binnen het natuurpark en de visie van Het Flevo-landschap. We blijven hierover in gesprek met de instanties.
- Dit proces heeft wat minder prioriteit gehad, maar van uit het team is bij de gehouden sessies input geleverd. Dit helpt het proces weer verder.
- Beheerteam Midden heeft de nodige hand- en spandiensten geleverd voor het jubileumprogramma. Onder meer in het geven van een workshop gewei-herkenning, de opbouw van de locatie waar de jubileum-festiviteiten plaatsvonden en het plaatsen van de jubileumbebording in het park.
- De werkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd
- Hier is actief mee gestart. Het is nog wel zoeken hoe we ervoor zorgen dat de aannemer in het veld de onze aanwijzingen kan volgen.
- Het natte weer heeft ervoor gezorgd dat we werken niet hebben uitgevoerd om de bodem te beschermen.

Projecten

- De kosten zit hem vooral in de eigen uren en hier en daar wat advieskosten. Een klein deel is met projectgeld gefinancierd

Speerpunten Beheer Zuid

Regulier werk

- De samenstelling en de inzetbaarheid van het team is in 2023 veranderd. In 2025 gaat een ervaren medewerker met pensioen en zal er een vacature voor terreinmedewerker in- en extern worden opgezet.
- De nieuwe medewerker en BBL'er worden in 2025 goed begeleid. Ze worden regelmatig meegenomen bij 'nieuwe' werkzaamheden zodat de kennis en kunde wordt overgedragen. Ook wordt er regelmatig gepeild of ze niet te veel van hetzelfde werk doet. Schoolopdrachten die op locatie uitgevoerd moeten worden met de BBL'er besproken. Hierbij wordt gekeken wat het juiste onderwerp/locatie is voor deze opdracht en wie de BBL'er hierbij verder kan helpen.
- Noorderwold-Eemvallei (deelgebied 3) wordt in 2025 overgedragen naar beheer. Hiervoor moet eerst een beheernotitie worden opgesteld waar de beheerafspraken en nog uit te voeren maatregelen worden samengevat. Team Zuid zal hierbij praktische kennis leveren.

Projecten

- Medewerkers van het team worden ingezet bij het meer recreatief inrichten van het Wilgenbos (laatste loodjes), Vaartsluisbos en Lepelaarplassen in het kader van het programma 'Almeerse Poort 2'.
- Naast bovenstaande projecten zal worden meegewerkt aan de PNN+SPUK projecten met name met de inbreng van beheer- en terreinkennis.
- Deelgebied 3 is officieel geopend. Voor de rest van Noorderwold zal het team blijven adviseren en meedenken over de beheertaken.
- Project Gouden Randen krijgt een vervolg. Ook hier zal het team een rol spelen in de begeleiding en advies.
- Tweede helft 2026 is het bezoekerscentrum in Almere klaar; ook hier zal worden meegedacht.

Regulier werk

- De nieuwe medewerker en BBL'er draaien goed mee in het team. Er is aandacht geweest voor het goed landen in het team, het overbrengen van informatie maar ook de samenwerking met de andere teams, bijvoorbeeld door gezamenlijk werk op te pakken. De nieuwe medewerkers zijn regelmatig meegenomen bij 'nieuwe' werkzaamheden zodat de kennis en kunde wordt overgedragen. Ook is er regelmatig gepeild of ze niet te veel van hetzelfde werk doen. Schoolopdrachten die op locatie zijn met de BBL'er besproken. Hierbij is gekeken wat het juiste onderwerp/locatie is voor deze opdracht en wie de BBL'er hierbij verder kan helpen. De nieuwe medewerker is een vast contract aangeboden zodat continuïteit voor de langere termijn is gewaarborgd.
- Deelgebied 3 van Noorderwold-Eemvallei is inmiddels helemaal ingericht en is in beheer genomen.

Projecten

- De werkzaamheden bij het Wilgenbos zijn vanuit het project gereed en de voorzieningen zijn weer in beheer genomen. De vervanging van het fietspad in het Vaartsluisbos is voorbereid en zal in 2026 worden gerealiseerd.
- Het team heeft bijgedragen aan het project Ecozone Pampus en Gouden Randen.
- Het deelgebied is in beheer genomen.
- Het werk is gestart en opgeleverd.

Overzicht areaal in beheer en verpachting	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Totaal areaal in beheer (ha eigendom en erfpacht)	5.132	5.140	5.074
Areaal met beheervergoeding SNL (ha)	4.422	4.422	4.422
Beheervergoeding (SNL)	€ 1.730.268	€ 1.743.356	€ 1.830.075
Opbrengst verpachting	€ 830.687	€ 789.560	€ 917.316

4.3 Natuurbeleving

Onze tweede pijler is Natuur in het hart. Onze natuurlijke omgeving is onze meest kostbare erfenis. Natuur heeft geholpen om vorm te geven aan onze geschiedenis, ons landschap, onze identiteit en onze economie. Het maakt mensen gezonder en verbetert de kwaliteit van leven. Het kunnen genieten van natuur is belangrijk. Natuurbeleving haalt het beste in mensen naar boven. Wij geloven dat een mooie ervaring zorgt voor betrokkenheid en bescherming van onze natuur. Het Flevo-landschap zorgt voor beleving die mensen in het hart raakt. Hoe meer en hoe directer mensen natuur kunnen beleven, hoe groter de verbinding met de natuur is. En daarmee het besef dat onze natuur ertoe doet. Daar zetten we als natuurorganisatie op in. Wij faciliteren onze bezoekers hierin door natuur aan te bieden, mensen mooie ervaringen te laten opdoen en voorlichting te geven. In 2025 gingen we door met het aanbieden van meer natuurbeleving, o.a. door de continue ontwikkeling en verbetering van ongebeide producten.

Geplande prestatie 2025	Bereikte resultaten
Publieksactiviteiten	
Regulier werk - Op basis van het inzicht dat verschillende doelgroepen onbegeleid op pad willen, dus zonder gids de natuur willen ervaren, heeft dit continu onze aandacht. We hebben b.v. oog voor het onderhouden van onze wandelroutes, die een belangrijke stimulans voor mensen zijn om te bewegen en de natuur te ervaren. - Begeleide activiteiten die goed aansluiten en succesvol zijn, zetten we voort, zoals de safariritten en vaarten op de zondagen en de bronstexcursies in het najaar. - Samenwerking met partners zetten we voort in 2025. Denk hierbij aan Uitgast, een muziekfestival dat plaatsvindt in het Natuurpark en waar muziek en natuur mooi samenkomen. Ook de samenwerking met Sunsation zetten we voort.	Regulier werk - We hebben 60 excursies georganiseerd waar in totaal 802 mensen aan deelgenomen hebben. - De bronstexcursies zijn een enorme trekker: 250 mensen hebben deelgenomen. - Deze aantallen zijn in lijn met vorig jaar. - Onze wandelroutes zijn 2830 keer gedownload. Dit is een groei van 35% t.o.v. 2024. Op social media hebben we hier extra aandacht aan besteed en met succes. - Ook dit jaar vonden Uitgast en Sunsation weer plaats in gebieden van Het Flevo-landschap. Uitgast heeft circa 2500 mensen ontvangen in het Natuurpark.
Project In 2025 bestaat het Natuurpark 50 jaar. We zullen hier volop aandacht aan besteden. De voorbereidingen voor de ontwikkeling van een boek over 50 jaar Natuurpark zijn reeds gestart. Ook in het Natuurpark zelf zal door middel van een speciale route zichtbaar worden dat het gebied 50 jaar bestaat.	Project 50 jaar Natuurpark was een groot succes: de uitreiking van het eerste boek aan de Commissaris van de Koning met grote media-aandacht op de dag zelf evenals veel aandacht in de media rondom het boek, de historie van 50 jaar inclusief de vele verhalen over het Natuurpark. Ook de speciale route in het Natuurpark die nog steeds aanwezig is, heeft de nodige bezoekers getrokken. Het 50-jarig bestaan hebben we ook aangegrepen voor een fondsenwervende activiteit, die ruim 28.000 euro heeft opgeleverd. Een prachtig verjaardagscadeau.

Publieksontvangst

Regulier werk

- Dagelijks beheer van onze bezoekerscentra. Onze bezoekerscentra zijn de toegangs-poorten voor onze gebieden. We ontvangen jaarlijks circa 70.000 bezoekers die informatie willen over onze gebieden en op weg geholpen willen worden over wat er te doen en te zien is.
- Van de 136 vrijwilligers werkt het merendeel als gastvrouwen/heren in de bezoekers-centra, gidsen voor excursies en begeleiders bij activiteiten. Dit brengt diverse werk-zaamheden met zich mee zoals werving van nieuwe vrijwilligers, maken van roosters, begeleiding bij ontwikkeling van nieuwe activiteiten en dergelijke.
- Een relatief nieuwe groep vrijwilligers is de groep vrijwillige boswachters in het Natuurpark. Dit is een groot succes en zetten we voort in 2025.
- Onze vrijwilligers zijn enorm belangrijk voor ons. We organiseren ca 4x per jaar kennismomenten voor alle vrijwilligers, van excursies in een gebied tot een lezing. Doel is om niet stil te staan, maar te blijven ontwikkelen. Ook de sociale component is belangrijk.

Regulier werk

- We hebben ook dit jaar weer veel mensen mogen ontvangen in onze bezoekerscentra. De Gesteentetuin op Schokland is na de herfstvakantie gesloten, omdat we in de gezamenlijkheid met het Cultuurbedrijf Noordoostpolder bezoekers zijn gaan ontvan-gen bij en rondom Museum Schokland, als opmaat naar een Werelderfgoedcentrum in de toekomst.
- Ook dit jaar hebben er weer veel vrijwilligers met groot enthousiasme de bezoekers-centra bemenst en excursies begeleid.
- Omdat het bezoekerscentrum in Almere herbouwd gaat worden, heeft een groep gastvrouwen en -heren uit Almere in 2025 geholpen in het bezoekerscentrum Natuur-park Lelystad.
- We hebben een hele actieve groep vrijwillige boswachters. Dit past helemaal in de lijn dat we een goede gastheer in het groen willen zijn.
- Ook dit jaar zijn er weer een aantal mooie kennismomenten geweest.

Aantal vrijwilligers	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Aantal vrijwilligers(taken) totaal*	137	146	136
Aantal vrijwilligers bezoekerscentra, excursies en promotie, vrijwillige boswachters	79	73	81
Aantal vrijwilligers inventarisatie terreinen	25	23	23
Aantal (vaste) beheervrijwilligers	53	55	56
Aantal vrijwilligers kantoor	1	1	1

- * Er zijn dus 136 vrijwilligers, met 161 taken. De inzet is niet zoveel mogelijk vrijwilligers, maar vooral veel vrijwilligers die zich regelmatig voor ons inzetten. Er zijn 24 vrijwilligers met 2 of 3 taken zoals vrijwillig boswachter, gids en balievrijwilliger of andere combinaties.

4.4 Ontwikkelingen en Initiatieven

Stilstaan is achteruitgang. Het Flevo-landschap blijft in beweging, vernieuwt waar nodig en verzilvert kansen waar dat kan. Omdat onze capaciteit en financiële middelen beperkt zijn, maken we bewust keuzes in wat we wel en niet doen of juist gefaseerd doen. Additionele financiering is een belangrijk aspect in de betreffende afwegingen. In 2025 hebben we de onderstaande programma's en projecten uitgevoerd.

Geplande prestatie 2025	Bereikte resultaten
Programma Nieuwe Natuur Projecten Programma Nieuwe Natuur staat in 2025 in het teken van het concreet inrichten van de nieuwe natuurgebieden bij Schokland, op de Vogelakker en Noorderwold Eemvallei Noord nabij de A6.	Projecten - De voorbereidingen van de inrichting van de Gouden Randen in Almere zijn in 2025 zover gevorderd, dat het geheel in 2025 afgerond kan gaan worden. - Voor zowel Noorderwold-Eemvallei als Schokland zijn de oorspronkelijke planuitwerkingen volledig herzien en zijn eind 2025 als het ware de versies 2.0 vastgesteld in het management team en de Raad van Toezicht. In de herzieningen zijn de voortschrijdende inzichten, genomen proceshobbels en optimalisaties van de technische maatregelen van de afgelopen jaren geland en vertaald naar een haalbare wijze van realisatie van de projectdoelen. Het PNN-team werkt voortvarend verder aan het inrichten van deze nieuwe natuurgebieden. - Een grote voorbereidingsstap voor Noorderwold-Eemvallei is het onherroepelijk vaststellen van het bestemmingsplan voor de projectlocatie, eind december 2025.
Oostvaardersoevers Projecten We participeren in de Verkenning Oostvaardersoevers, ten behoeve van ecologische kwaliteitsverbetering van het Markermeer in relatie tot de Lepelaarplassen (en Oostvaardersplassen).	Projecten In dit project is vooral achter de schermen hard gewerkt. Daar waar nodig is Het Flevo-landschap betrokken en levert de benodigde input.

Ontwikkeling Lepelaarplassengebied Projecten • In het kader van het Uitvoeringsprogramma Almeersepoort NationaalParkNieuwLand van gemeente Almere, gaan we verder met de voorbereiding van investeringen ten behoeve van de natuurbeleving in de natuurgebieden Lepelaarplassen, Natte Graslanden, Wilgenbos, Wilgeneiland en Vaartsluisbos. Nadat we in 2024 al verschillende verbeteringen hebben aangebracht, zoals het drijvend wandelpad in het Wilgenbos, staat voor 2025 het verbeteren van het fietspad in het Vaartsluisbos op de planning. • Ook het verbeteren van de bezoekersontvangst aan het Oostvaardersdiep is een groot project in dit kader. Het voormalige dienstpension De Trekvogel is in 2023 gesloopt en de planvorming is gestart. 2024 stond in het teken van de voorbereiding en ontwikkeling van de nieuwe bezoekersontvangst in Almere, die tweede helft 2026 geopend zal worden. Het Flevo-landschap zal dit doen in nauwe samenwerking met een horecapartner.	Projecten • De verbetering van het fietspad Vaartsluisbos inclusief een populierenlaan wordt in 2026 gerealiseerd. • In 2025 is er achter de schermen hard gewerkt om te komen tot de nieuwe bezoekersontvangst in Almere. Verschillende factoren, zoals kostenstijgingen, zorgen ervoor dat we wel vertraging oplopen in de daadwerkelijke realisatie. Verwachte opening: eind 2027.
Ontwikkeling Schokland Projecten • Het Flevo-landschap werkt nauw samen met het Cultuurbedrijf. Na de gezamenlijke ontwikkeling van het project Beleef Wereld Erfgoed Schokland (afronding in 2024), zetten we de samenwerking voort rondom het Werelderfgoed Schokland. We werken aan een plan voor een gezamenlijke bezoekersontvangst op Schokland.	Projecten • In oktober is bezoekerscentrum De Gesteentetuin gesloten. Vanaf dat moment zijn het Cultuurbedrijf en Het Flevo-landschap gestart met gezamenlijke bezoekersontvangst op Schokland bij en rondom Museum Schokland. Dit is een prachtig startpunt om bezoekers ook de natuur van Schokland te laten ervaren. • Daarnaast hebben Gemeente Noordoostpolder, Cultuurbedrijf en Het Flevo-landschap een kwartiermaker aangesteld om te komen tot een plan voor gezamenlijke bezoekersontvangst in en rondom een werelderfgoedcentrum. Dit plan zal in 2026 verder worden uitgewerkt.
Uitvoeringsprogramma Natuur Flevoland (SPUK/SKNL) Projecten • Het laatste project uit het SPUK 1 programma betreft de verbeteringen in de ecologische natte verbinding in Pampushout: de ecozone Pampus. Een deel van de ingrepen wordt in 2025 uitgevoerd.	Projecten • Door de natte periode van september 2023 tot en met mei 2025 is een aantal projecten niet afgerond.

4.5 Samenwerking en draagvlak

Om ons werk goed te kunnen doen en onze ambities waar te kunnen maken, zijn samenwerking en draagvlak cruciaal. Zeker omdat we verder kijken dan onze eigen natuurgebieden. We behartigen ook de belangen van Het Flevo-landschap in het bijzonder en daarmee van natuur, landschap en cultuurhistorie in Flevoland in het algemeen. Indien nodig ondernemen we actie en werken we mee aan beleid en ontwikkelingen van derden.

Als organisatie worden we vaak uitgenodigd om onze expertise in te zetten. Dat doen we graag. Tegelijkertijd is onze eigen capaciteit beperkt en kunnen we die extra inzet alleen leveren als daar ook financiering onder ligt.

Omdat samenwerking en draagvlak zo belangrijk zijn, heeft Het Flevo-landschap een actieve relatie met de inwoners van Flevoland, het bedrijfsleven, de overheden en andere organisaties in de provincie en daarbuiten. Voor het onderhouden van het contact met 'de buitenwereld' dragen we in corporate uitingen uit wie we zijn, wat we willen bereiken en wat men van ons kan verwachten.

Geplande prestatie 2025	Bereikte resultaten
Overheden en Groene Organisaties	
Regulier werk - Het Flevo-landschap is actief in het 'groene' netwerk van Flevoland. Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Uiteraard vindt ook met de collega-natuurbeheerders en de andere groene organisaties afstemming en samenwerking plaats. - Het Flevo-landschap werkt nadrukkelijk samen in de volgende verbanden: - Schokland Unesco Werelderfgoed - LandschappenNL - Nationaal Park Nieuw Land - Het Flevo-landschap volgt de ontwikkeling van ruimtelijke plannen binnen Flevoland op de voet, waarbij de belangen van natuur, landschap en cultuurhistorie centraal staan.	Regulier werk - We hebben regelmatig overleg gevoerd met de Gedeputeerde Natuur en betrokken ambtenaren over de 'groene' ontwikkelingen in Flevoland, o.a. Programma Natuur, Actieplan Biodiversiteit, Bossenstrategie en Flevolands Programma Landelijk Gebied. - In werkbezoeken hebben we bestuurders van provincie en waterschap en hun medewerkers kennis laten maken met onze organisatie en activiteiten die aansloten bij hun beleidsterrein. - In het overleg tussen groene organisaties op niveau van bestuurders en van medewerkers zijn knelpunten, kansen en acties afgestemd over ruimtelijke en beleidsontwikkelingen, waaronder het opstellen van (deels) gezamenlijke inspraakreacties.
Particulieren en bedrijfsleven	
Regulier werk Onze 12.500 begunstigers houden we op de hoogte en betrokken door de inzet van verschillende communicatiemiddelen, zoals ons magazine dat mensen drie keer per jaar ontvangen en de digitale nieuwsbrief. Aan het einde van elk jaar sturen we een bedankvideo aan onze begunstigers, om mensen te laten zien wat SFL gerealiseerd heeft mede dankzij hun steun. Ook in ons magazine zal natuurlijk de nodige aandacht besteed worden aan wat we gedaan hebben en wat onze plannen zijn voor het komende jaar.	Regulier werk Ook in 2025 hebben we onze begunstigers en andere betrokkenen geïnformeerd over alles wat we doen en waar we voor staan in de drie magazines, onze digitale nieuwsbrief en via social media. Ook hebben we weer een bedankvideo gemaakt aan het einde van het jaar, voor onze begunstigers en andere stakeholders, waarin we teruggeblikt hebben op 2025 en mensen bedankt hebben voor hun steun aan Het Flevo-landschap.

- Onze particuliere fondsenwerving zetten we ook in 2025 voort: we ontwikkelen campagnes om nieuwe begunstigers te werven en om de bijdrage van huidige begunstigers te verhogen. We zetten ook de nodige leadwervingsacties in, want warme contacten zijn belangrijk om mensen uiteindelijk bereid te krijgen begunstiger te worden. Ook zullen we een campagne opzetten die zich richt op nalatenschappen. Dit is voortzetting van de huidige koers. We weten dat een lange adem nodig is om meer uit nalatenschappen te halen.
- We onderhouden het contact met huidige zakelijke vrienden en optimaliseren samenwerkingen waar mogelijkheden liggen. We zijn ons bewust dat relaties bouwen tijd kost.
- In 2025 hebben we diverse campagnes uitgerold om nieuwe begunstigers en giften te werven, waaronder de succesvolle campagne 50 jaar Natuurpark. De totale inkomsten uit begunstigerbijdragen zijn in 2025 met 16% boven begroting uitgekomen. Dit is een resultaat waar we trots op zijn.
- Nalatenschappen hebben ook onze aandacht, door o.a. een testimonial nalaten in magazine, brochure en website en opname HFL in de Goede Doelen gids die verspreid wordt bij notarissen en charity desks. 22 mensen hebben een brochure aangevraagd.
- In 2025 heeft een zakelijke vriend de steun opgezegd. Helaas zijn er geen nieuwe zakelijke vrienden bijgekomen.

Corporate communicatie

Regulier werk

- We vinden het belangrijk uit te dragen wie we zijn, wat we willen bereiken en wat men van ons kan verwachten.
- De middelen die we hierbij actief inzetten zijn drie keer per jaar het Flevo-landschap magazine, onze website, de digitale nieuwsbrief die tweewekelijks wordt verstuurd, social media, borden in onze gebieden en foldermateriaal.
- Een andere belangrijke rol die we invullen vanuit Corporate Communicatie is de rol van informatieloket & vraagbaak. Diverse media weten ons goed te vinden als ze meer informatie willen over ontwikkelingen op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie. Hier helpen we externe partijen graag mee, omdat we graag onze kennis en expertise delen met anderen en hiermee bijdragen aan een betere zichtbaarheid van Het Flevo-landschap.

Regulier werk

- Aan de hand van onze contentstrategie proberen we op een efficiënte manier zoveel mogelijk te bereiken. We bepalen van tevoren hoe en wanneer we welke middelen inzetten en proberen zo effectief mogelijk te zijn.
- Ruim 12.000 huishoudens ontvangen ons magazine, ruim 10.000 mensen krijgen de nieuwsbrief en nog eens zo'n 14.000 mensen volgen onze socials. Op alle fronten zit hier groei in.
- In 2025 heeft Het Flevo-landschap maar liefst 144 keer media-attention gekregen in de reguliere media (print, radio en televisie) en een veelvoud daarvan op sociale media. Dat is een grote stijging ten opzicht van 2024, waarin we 91 keer in de media waren. Veel van die extra media-aandacht is terug te voeren op het 50-jarig jubileum van Natuurpark Lelystad dat breed in de regionale en landelijke media werd belicht. Provinciale, regionale en lokale media tekenden voor het leeuwendeel van deze aandacht (95 keer). Daar zijn we blij mee, aangezien we ons vooral op de lezers, luisteraars en kijkers van deze Flevolandse media richten. Omroep Flevoland besteedde in 2025 35 keer aandacht aan Het Flevo-landschap, hetzij in een artikel op de website, hetzij met een video- of radio-item. Op 16 juni - de dag van het 50-jarig jubileum van Natuurpark Lelystad - zond de omroep zelfs twee uur lang live uit vanuit het park. Onze relatie met de omroep is dan ook zeer goed. Maar ook andere belangrijke regionale spelers zoals de Stentor, de Flevopost en de Noordoostpolder berichtten regelmatig over Het Flevo-landschap. Opvallend in 2025 was ook de aandacht van landelijke media (49 keer), waaronder NOS, KRO/NCRV, Omroep MAX, RTL en BNNVARA's Vroege Vogels (een live radio-item in april en een live-uitzending van twee uur vanuit het natuurpark in juli). Verschillende collega's en vrijwilligers leverden in 2025 hun bijdragen aan radio- en tv-uitzendingen en natuurmagazines. Het mag duidelijk zijn dat onze kennis en mening ertoe doen en worden gewaardeerd.

Eigen fondsenwerving	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Begunstigers aantal	12.571	12.604	13.121
Bijdragen begunstigers	€ 271.141	€ 272.360	€ 283.235
Bijdragen giften	€ 13.751	€ 38.300	€ 41.648
Bijdragen legaten en nalatenschappen			€ 71.551
Bedrijfsvrienden aantal	12	14	13
Bijdragen bedrijfsvrienden	€ 33.500	€ 33.257	€ 37.330
Bijdragen overige organisaties zonder winststreven	€ 20.570	€ 121.002	€ 245.996
Bijdrage acties derden (Postcode Loterij)	€ 937.500	€ 937.500	€ 1.062.500

4.6 Aansturing en ondersteuning

De afdeling Bedrijfsvoering zorgt er voor dat de bedrijfsvoering op orde is en dat medewerkers adequaat ondersteund worden om alle geplande activiteiten uit te kunnen voeren. Onze organisatie heeft verdere stappen gezet in het professionaliseren van de bedrijfsvoering en de ondersteunende processen.

Geplande prestatie 2025	Bereikte resultaten
Directievoering en governance Regulier werk - Onder leiding van de directeur is het MT verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de organisatie. In 2025 hebben we aandacht voor de (door) ontwikkeling van het functioneren van het MT als team. - We maken een duidelijkere koppeling tussen doelstellingen, de hierbij behorende strategieën en activiteiten en de prioritering/toekenning van middelen. Met behulp van een nog te ontwikkelen dashboard sturen we op de voortgang. - We ontwikkelen strategieën die de organisatie financieel toekomstbestendig maken en houden. - De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directeur-bestuurder en op de organisatie als geheel. De RvT is op volledige sterkte en er is een rooster van aftreden van toepassing. Binnen de RvT zijn drie commissies actief: de Audit Commissie, de Kwaliteitscommissie en de Remuneratiecommissie. De RvT is daarnaast een belangrijke sparringpartner voor de directeur-bestuurder.	Regulier werk - MT-vergaderingen hebben tweewekelijks plaatsgevonden. - Er is een OGSM-plan met dashboard ontwikkeld. - RvT-vergaderingen hebben volgens rooster plaatsgevonden en zijn voorbereid in de AC en KC. - Een veldbezoek voor de RvT is georganiseerd.

Bedrijfsvoering

Regulier werk

- Op gebied van ICT werken we samen met twee andere provinciale landschappen in een efficiënte inrichting. Deze samenwerking wordt gecontinueerd in 2025.
- Op het gebied van CMSi, het management beheersysteem, werken we samen met 4 collega Landschappen. Dit draag bij aan een goede prijs-kwaliteit verhouding en stimuleert het van elkaar leren.
- We ontwikkelen een meerjarenonderhoudsplan met begroting voor het gebouwenbeheer.
- Veiligheid en een juiste omgang bij calamiteiten vraagt om een goede BHV organisatie. Deze zetten we in 2025 stevig neer en we organiseren een aantal bijpassende calamiteiten oefeningen. Daarnaast wordt de RI&E in 2025 geactualiseerd.
- De financiële boekhouding wordt opnieuw ontworpen en ingericht. Dat maakt het mogelijk om real time inzicht te hebben in de financiële voortgang. Door middel van managementrapportages en kwartaalgesprekken sturen we op de voortgang en verhogen we het financieel bewustzijn van de budgethouders.
- De administratieve processen zijn in beeld en staan beschreven. In 2025 onderzoeken we welke processen geautomatiseerd kunnen worden. Het streven is om handmatig te doen wat moet, maar geautomatiseerd waar het kan.
- Een organisatie die klaar is voor de toekomst wordt ondersteund door een actueel HRM-beleid. In 2025 stellen we een strategisch HRM-beleid op, vindt er een onderhoudsronde van de functieprofielen plaats en wordt een personeelshandboek opgesteld.
- Nu de personele bezetting op orde is, ontwikkelen we in 2025 een afdelingsplan waarmee we de afdeling efficiënt en toekomstbestendig inrichten.
- We verdiepen het partnerschap met de provincie Flevoland, hetgeen in 2025 resulteert in een nieuwe aanvraag voor de partnerbijdrage.

Regulier werk

- Samenwerking ICT (L365) met de andere Landschappen is naar tevredenheid gecontinueerd. Binnen deze samenwerking is een andere ICT leverancier gecontracteerd. Migratie is voorzien in het voorjaar van 2026.
- Samenwerking op het gebied van CMSi is naar tevredenheid gecontinueerd.
- Er is verkend wat er nodig is om te komen tot een meerjarenonderhoudsplan. Met name het thema duurzaamheid speelt hier een belangrijke rol in. In 2026 zal het plan verder worden opgesteld. Vooruitlopend hierop is er klimaatbeheersing aangelegd kantoor Natuurpark Lelystad.
- De BHV organisatie is beschreven en ingericht. Een bijbehorend ontruimingsplan is opgesteld en er is een ontruimingsoefening gedaan in samenwerking met brandweer Lelystad.
- De begrotingsstructuur is volledig opnieuw ontworpen en ingericht. Met deze nieuwe structuur hebben we in boekjaar 2025 naar tevredenheid de hele planning- en control cyclus doorlopen.
- Managementrapportages zijn ontwikkeld, kwartaalcijfers worden met de budgethouders, in het MT, de AC en de RvT besproken.
- Geautomatiseerde verplichtingenadministratie is ontwikkeld en per 2025 in gebruik genomen.
- Strategisch HR-beleid is gelet op het traject Toekomstbestendig Flevo-landschap niet in 2025 ontwikkeld.
- In het kader van de Functiewaardering is een herzieningsregeling opgesteld en is de actualisatie van de functiewaardering uitgevoerd.
- Verschillende personeelsregelingen zijn opgesteld, waaronder de Regeling beeldschermbril, een Opleidingsovereenkomst en de Onboardingprocedure.
- Er is een bibliotheek ingericht en het papieren archief gedigitaliseerd.
- De aanvraag voor de nieuwe partnerbijdrage is ingediend en de bijdrage is toegekend.

4.7 PROJECTEN GEFINANCIERD MET GELDEN VAN DE POSTCODE LOTERIJ

Flevoland groener en mooier maken kunnen we niet alleen. Dat doen we samen met duizenden begunstigers, 136 vrijwilligers en veel partners. Eén van onze meest trouwe partners is de Postcode Loterij. Het Flevo-landschap en de elf andere Provinciale Landschappen mogen al sinds 1996 rekenen op de steun van de Postcode Loterij. De Postcode Loterij wil aandacht schenken aan de bescherming van natuur en landschap in de regio en dit financieel steunen.

Met de financiële steun van de Postcode Loterij en haar deelnemers heeft Het Flevo-landschap ook in 2025 weer verschillende projecten kunnen uitvoeren. Een aantal belangrijke projecten zijn:

- De vervanging van alle (informatie- en regelgevings-)borden in onze gebieden is in uitvoering. Het zal in totaal drie jaar duren voordat alle borden in onze gebieden vervangen zijn.
- Het Flevo-landschap werkt samen met partners aan de ontwikkeling van Nationaal Park Nieuw Land. Voor het Lepelaarplassengebied werken we nauw samen met de gemeente Almere. In 2025 is er hard gewerkt aan de voorbereiding en ontwikkeling van de nieuwe bezoekersontvangst op het voormalig werkeiland aan het Oostvaardersdiep in Almere.
- Ook in 2025 hebben we onze begunstigers en andere stakeholders weer op de hoogte gehouden, o.a. door ons magazine, wat drie keer per jaar verschijnt.
- In 2025 bestond het Natuurpark Lelystad 50 jaar. Ter gelegenheid van deze bijzondere mijlpaal, ontwikkelden we een prachtig boek om het verhaal van het Natuurpark voor het voetlicht te brengen.

Wij worden gesteund door

Deze projecten/activiteiten zijn mede mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij.

5. Financiën

Toelichting resultaat 2025

In het jaarrekeningresultaat van Het Flevo-landschap komen twee geldstromen samen: de reguliere exploitatie en de exploitatie van programma's en projecten. Daardoor geeft het totaalresultaat niet direct een goed beeld van de financiële ruimte binnen de gewone bedrijfsvoering. Het positieve totaalresultaat over 2025 is geen vrij besteedbare winst, maar ontstaat vooral doordat gelabelde projectmiddelen volgens de jaarrekeningregels via het resultaat van de organisatie lopen.

De reguliere exploitatie gaat over de normale bedrijfsvoering van Het Flevo-landschap. Programma's en projecten, zoals het Programma Nieuwe Natuur (PNN), worden afzonderlijk gevolgd. De middelen die hiervoor worden ontvangen of gerealiseerd, zijn gelabeld. Dat betekent dat zij alleen mogen worden besteed aan het betreffende programma of project. Deze middelen kunnen dus niet worden ingezet in de reguliere exploitatie.

Reguliere exploitatie

De reguliere exploitatie over 2025 sluit met een tekort van € 286.919. Dit tekort is kleiner dan in 2024. Toen bedroeg het tekort op de reguliere exploitatie € 1.397.259.

De baten binnen de reguliere exploitatie bedroegen in 2025 € 5.037.032. In 2024 was dit € 5.126.860. Daarmee zijn de reguliere baten met € 89.828 gedaald.

De lasten binnen de reguliere exploitatie bedroegen in 2025 € 5.278.390. In 2024 was dit € 8.985.807. Daarmee zijn de reguliere lasten met € 3.707.417 gedaald. De daling wordt voor een belangrijk deel verklaard door de eenmalige betaling van de schikking klachtenprocedure staatssteun van € 3.333.333 in 2024.

Programma's en projecten

Naast de reguliere exploitatie kent Het Flevo-landschap programma's en projecten waarvoor aparte bestemmingsfondsen zijn ingericht. Een bestemmingsfonds bevat middelen met een specifieke bestemming. Deze middelen zijn niet vrij beschikbaar voor de reguliere bedrijfsvoering.

Het positieve resultaat binnen programma's en projecten wordt vooral veroorzaakt door het batige saldo op het Programma Nieuwe Natuur van € 21.637.892. Dit saldo hangt samen met de geplande en gerealiseerde verkoop van projectgronden. De opbrengsten uit deze verkopen worden via het resultaat toegevoegd aan het fonds PNN. Deze middelen blijven daarmee beschikbaar voor de verdere uitvoering van het Programma Nieuwe Natuur en worden op een later moment weer aan dit programma besteed.

De baten binnen programma's en projecten bedroegen in 2025 € 24.135.248. In 2024 was dit € 1.984.980. Daarmee zijn de baten van programma's en projecten met € 22.150.268 toegenomen. Dit verschil wordt vooral verklaard door de voorziene verkoop van projectgronden.

De lasten binnen programma's en projecten bedroegen in 2025 € 2.658.347. In 2024 was dit € 3.131.369. Daarmee zijn de lasten van programma's en projecten met € 473.022 toegenomen. Dit verschil wordt vooral verklaard door de voorziene uitvoering van projectwerkzaamheden. Het saldo van deze baten en lasten is grotendeels gelabeld en mag alleen worden besteed aan de betreffende programma's en projecten.

Totaalresultaat

Door de combinatie van de reguliere exploitatie en de exploitatie van programma's en projecten ontstaat in de jaarrekening een positief totaalresultaat van € 21.350.973. $\text{TOTAAL RESULTAAT (€ 21.350.973) minus DOTATIE fonds PNN (€ 21.637.892) = RESULTAAT EXPLOITATIE (-€ 286.919)}$.

De totale baten over 2025 bedragen € 29.172.280. Dit is € 22.060.440 hoger dan in 2024, toen de totale baten € 7.111.840 bedroegen. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door de baten binnen programma's en projecten, waaronder het Programma Nieuwe Natuur.

De totale lasten over 2025 bedragen € 7.936.737. Dit is lager dan in 2024, toen de totale lasten € 12.117.176 bedroegen.

Het positieve totaalresultaat is geen vrij besteedbare winst. Het bedrag bestaat grotendeels uit gelabelde projectmiddelen die op een later moment nodig zijn voor de uitvoering van projecten. Voor de reguliere exploitatie blijft sprake van een tekort, al is dit tekort kleiner dan in 2024.

Bijzonderheden exploitatie 2025

- De jaarrekening en het jaarverslag 2025 zijn opgesteld conform RJ 650 (Fondsenwervende Instellingen).
- De personeelskosten van projecten worden ten laste van het project gebracht door middel van een intern uurtarief. De loonkosten per afdeling worden verminderd met deze projecturen.
- De baten van particulieren zijn hoger geworden, mede door het opnemen van twee nalatenschappen die zijn toegezegd.
- De baten van subsidies van overheden zijn veel hoger uitgevallen door twee uitbetalingen van de Provincie Flevoland voor ons project Nieuwe Natuur Schokland.
- Daarnaast hebben we een extra bijdrage gekregen voor de monitoringskosten binnen het Subsidiestelsel Natuur en Landschap.
- De verpachtingen hebben dit jaar ook wat meer opgeleverd, door wat hogere prijzen te berekenen.
- De verhoging van de parkeerkosten hebben geresulteerd in meer opbrengsten uit parkeergelden.
- De opbrengsten van houtverkoppen zijn dit jaar achtergebleven ten opzichte van de begroting. Dit komt doordat er in eerdere jaren al meer uitdunningshout verkocht is waardoor er nu minder geoogst wordt.
- Er zijn ten opzichte van de begroting minder projecturen gerealiseerd.
- De personeelskosten zijn lager uitgevallen dan begroot, met name door het wegvallen van vier personeelsleden die niet zijn vervangen.
- De kosten voor voorlichting en promotie zijn lager uitgevallen dan begroot, vooral door een verandering in de uitgave van ons magazine.
- De beheerskosten zijn lager uitgevallen doordat bepaalde zaken niet zijn uitgevoerd, vooral binnen het beheer van recreatieve voorzieningen.
- De kosten van huisvesting zijn hoger doordat er meer besteed is aan onderhoud gebouwen en doordat de Waterschapslasten hoger zijn uitgevallen.
- De kosten voor overhead en bestuur zijn hoger uitgevallen door het inhuren van externe experts voor advies.

Voor een gedetailleerde cijfermatige rapportage verwijzen we naar de Jaarrekening 2025.

Deel 2 - Jaarrekening 2025

Onderdeel van dit jaarverslag is de Jaarrekening 2025. Deze jaarrekening publiceren wij als separaat document.

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van

Het Flevo-landschap

Postbus 2181

8203 AD Lelystad

Tel. 0320 - 286 111

Fotografie

Symen Deuzeman, Ernst Dirksen, Marit Dobben, Mariska Faber, Maarten Feenstra, Karina Groen, Rolf Hendriks, Vosse de Hilster, Anja Jongejan, Luuc Jonker, Pluim Fotografie, Ondrej Prosicky (Dreamstime), Pauline Rijnders, Shutterstock, Simon Smeeman, Rene Vos, Fotostudio Wierd.

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**